

WAŁBRZYCH

Raport z realizacji

Strategii Zrównoważonego

Rozwoju Wałbrzycha do 2020 roku

za rok 2014

Urząd Miejski w Wałbrzychu

*Biuro Zarządzania Strategicznego, Nadzoru Właścielskiego, Funduszy Europejskich
i Rozwoju Gospodarczego*

Wałbrzych, marzec 2015 r.

I. WPROWADZENIE.....	6
II. RAPORT Z REALIZACJI ZADAŃ STRATEGICZNYCH.....	8
<u>CEL 1. ROZWIŃNIĘTY, KONKURENCYJNY I INNOWACYJNY PRZEMYSŁ.....</u>	<u>8</u>
1.1 POSZUKIWANIE INWESTORÓW.....	8
1.2 OPRACOWANIE KONCEPCJI INTELIGENTNEJ SPECJALIZACJI MIASTA.....	8
1.3. AKTYWNY UDZIAŁ W WYMIANIE KNOW-HOW (WZAJEMNE UCZENIE SIĘ, PRZEKAZYWANIE DOŚWIADCZEŃ I DOBRYCH PRAKTYK PODCZAS KONFERENCJI, KONGRESÓW, DEBAT I INNYCH SPOTKAŃ)..	8
1.4 PRZYGOTOWANIE I SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI STANOWIĄCYCH WŁASNOŚĆ GMINY WAŁBRZYCH, OBJĘTYCH WAŁBRZYSKĄ SPECJALNĄ STREFĄ EKONOMICZNĄ „INVEST-PARK” Z PRZEZNACZENIEM POD ZABUDOWĘ PRODUKCYJNO-USŁUGOWĄ.....	9
1.5 REALIZACJA PROGRAMU ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH (ZIT) AGLOMERACJI WAŁBRZYSKIEJ.....	9
<u>CEL 2. WYSOKI POZIOM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW MIASTA.....</u>	<u>9</u>
2.1 WERYFIKACJA AKTUALNEGO SYSTEMU ZACHĘT I UŁATWIEŃ DLA PODEJMOWANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ I STWORZENIE PROGRAMU WSPARCIA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI.....	9
2.2 UDOSTĘPNIANIE NA PREFERENCYJNYCH WARUNKACH LOKALI UŻYTKOWYCH Z PRZEZNACZENIEM DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ.....	10
2.3 PROMOWANIE I ROZWÓJ SIECI WSPÓŁPRACY PRZEDSIĘBIORSTW Z INSTYTUCJAMI OTOCZENIA BIZNESU (IOB).....	10
<u>CEL 3. ATRAKCYJNA OFERTA TURYSTYCZNA MIASTA.....</u>	<u>10</u>
3.1 UDOSTĘPNIENIE TURYSTYCZNE ORAZ ROZWIJANIE OFERTY TURYSTYCZNEJ OBIEKTU „STARA KOPALNIA”.....	10
3.2 PROMOCJA I KREOWANIE POZYTYWNEGO WIZERUNKU MIASTA.....	10
3.3 ZDEFINIOWANIE, ROZWÓJ ORAZ PROMOWANIE PRODUKTÓW TURYSTYCZNYCH MIASTA (WIODĄCEGO ORAZ TOWARZYSZĄCYCH).....	11
3.4 ROZWÓJ OFERTY TURYSTYKI AKTYWNEJ, KULTUROWEJ, BIZNESOWEJ I POSTINDUSTRIALNEJ.....	11
3.5 REWITALIZACJA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH I ROZWÓJ TURYSTYKI PIESZEJ.....	12
3.6 PODJĘCIE I INTENSYFIKACJA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI NA RZECZ ROZWOJU TURYSTYKI I KULTURY.....	12
3.7 AKTYWIZACJA CENTRUM MIASTA	14
<u>CEL 4. ROZWIŃNIĘTA INFRASTRUKTURA I SPRAWNIE FUNKCJONUJĄCE POŁĄCZENIA KOMUNIKACYJNE MIASTA (WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE).....</u>	<u>15</u>
4.1 OPRACOWANIE I WDROŻENIE KOMPLEKSOWEJ KONCEPCJI ROZWOJU INFRASTRUKTURY DROGOWEJ W OPARCIU O KIERUNKI ROZWOJU FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEGO MIASTA.....	15
4.2 URUCHOMIENIE MULTIMODALNEGO SYSTEMU TRANSPORTU PUBLICZNEGO.....	15
4.3 BUDOWA OBWODNICY WAŁBRZYCHA.....	15
4.4 ODBUDOWA SIECI DRÓG W GRANICACH ADMINISTRACYJNYCH MIASTA.....	15
4.5 POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ MIASTA	17
4.6 BUDOWA CENTRUM PRZESIADKOWEGO KOLEJOWO—AUTOBUSOWEGO WAŁBRZYCH CENTRALNY ...	18

4.7 WDROŻENIE PROGRAMÓW: ŚRÓDMIEŚCIE BEZ SPALIN, PARKING ZA DARMO, DZIEŃ BEZ SAMOCHODU, PARKUJ I JEDŹ (ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020)	18
4.8 WDROŻENIE PROGRAMU ROWERY WAŁBRZYCH 2020 (ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020)	18
4.9 INTELIGENTNY SYSTEM ZARZĄDZANIA TRANSPORTEM.....	19

CEL 5. AKTYWIZACJA ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW.....19

5.1 AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH DO PODJĘCIA PRACY.....	19
5.2 ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ, W TYM TWORZENIA SPÓŁDZIELNI SOCJALNYCH.....	20
5.3 AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	20

CEL. 6 WYSOKI KAPITAŁ SPOŁECZNY (ZDROWA I ZINTEGROWANA SPOŁECZNOŚĆ).....20

6.1 UTWORZENIE I ROZWIJANIE W POSZCZEGÓLNYCH DZIELNICACH MIASTA CENTRÓW AKTYWNOŚCI LOKALNEJ.....	20
6.2 REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA WAŁBRZYCHA.....	21
6.3 PROFILAKTYKA I PROMOCJA ZDROWIA.....	22
6.4 REALIZACJA PROGRAMÓW WSPARCIA RODZIN Z OSOBĄ NIEPEŁNOSPRAWNA I PRZEWLEKLE CHORA ORAZ FORM POMOCY DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	23

CEL 7 SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE 23

7.1 AKTYWNA WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	23
7.2 PRZEZNACZENIE CZĘŚCI ŚRODKÓW Z BUDŻETU MIASTA NA REALIZACJĘ ZADAŃ WŁASNYCH W RAMACH WAŁBRZYSKIEGO BUDŻETU PARTYCYPACYJNEGO.....	24
7.3 INFORMATYZACJA USŁUG PUBLICZNYCH ON-LINE URZĘDU I JEDNOSTEK PODLEGŁYCH (ELEKTRONICZNE ZAŁATWIANIE SPRAWY: ZŁOŻENIE WNIOSKU, INFORMACJA DLA WNIOSKODAWCY, REALIZACJA WNIOSKU, DOSTARCZENIE ZAMÓWIENIA, PŁATNOŚĆ ELEKTRONICZNA).....	31
7.4 URUCHOMIENIE SERWISU INTERNETOWEGO URZĘDU MIEJSKIEGO UKIERUNKOWANEGO NA PROCES KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ (INTERAKTYWNE NARZĘDZIE KONSULTACJI SPOŁECZNYCH ZACHĘCAJĄCE DO ANGAŻOWANIA SIĘ W SPRAWY MIASTA, WYRAŻANIA WŁASNYCH OPINII I DZIELENIE SIĘ POGLĄDAMI)....	32
7.5 ROZWÓJ I PROMOCJA WOŁONTARIATU.....	32
7.6 TWORZENIE NOWYCH I ROZWÓJ ISTNIEJĄCYCH ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH.....	32
7.7 ANIMACJA WAŁBRZYSKICH ŚRODOWISK LOKALNYCH.....	32
7.8 WYSZUKIWANIE I WSPARCIE LIDERÓW LOKALNYCH.....	32
7.9 ROZWÓJ SAMOORGANIZACJI MIESZKAŃCÓW WAŁBRZYCHA.....	32
7.10 TWORZENIE WARUNKÓW DO AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI JAKO PODSTAWY INTEGRACJI SPOŁECZNEJ.....	33
7.11 REALIZACJA KAMPANII SPOŁECZNYCH NA RZECZ PRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	33

CEL 8 SZEROKI ZAKRES MOŻLIWOŚCI SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO I ROZWIJANIA ZAINTERESOWAŃ 33

8.1 OPRACOWANIE I REALIZACJA KONCEPCJI FUNKCJONOWANIA MUZEUM W WAŁBRZYCHU (W TYM MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY).....	33
8.2 BUDOWA KOMPLEKSU SPORTOWEGO PRZY UL. CHOPINA (NOWE MIASTO).....	34

8.3 ZAGOSPODAROWANIE STADIONU PRZY UL. SPORTOWEJ NA CENTRUM SPORTÓW MOTOROWYCH (SOBIĘCIN).....	34
8.4 WSPARCIE MIASTA DLA TWORZENIA INFRASTRUKTURY KULTURALNEJ W ŚRÓDMIEŚCIU (GALERIE SPRZEDAŻNE, GALERIE SZTUKI).....	34
8.5 MODERNIZACJA FUNKCJONOWANIA INSTYTUCJI KULTURY (M.IN. WYPOSAŻENIE W NOWOCZESNY SPRZĘT ORAZ SZKOLENIA PRACOWNIKÓW).....	36
8.6 UŁATWIENIE DOSTĘPU MIESZKAŃCÓW DO ATRAKCYJNYCH OBSZARÓW REKREACYJNYCH.....	37
8.7 UTWORZENIE GALERII PRAC OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.....	38
8.8 UTWORZENIE CENTRUM INTEGRACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	38
<u>CEL 9 NOWOCZESNY I DOSTOSOWANY DO POTRZEB LOKALNEGO RYNKU PRACY SYSTEM EDUKACJI ORAZ PODNOSZENIA KWALIFIKACJI .....</u>	<u>38</u>
9.1 WPROWADZENIE NOWYCH KIERUNKÓW I FORM KSZTAŁCENIA DOSTOSOWANYCH DO AKTUALNYCH POTRZEB RYNKU PRACY.....	38
9.2 PRZYGOTOWANIE ORAZ ROZWÓJ OFERTY KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO DOSTOSOWANEGO DO POTRZEB LOKALNEGO RYNKU PRACY	38
<u>CEL 10 KORZYSTNA STRUKTURA DEMOGRAFICZNA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI.....</u>	<u>39</u>
10.1 ROZSZERZENIE SIECI OŚRODKÓW WSPARCIA DZIENNEGO.....	39
10.2 BUDOWA OSIEDLA SENIORA I MŁODEGO POKOLENIA.....	39
10.3 BUDOWA MIESZKAŃ KOMUNALNYCH	39
10.4 UTWORZENIE MIESZKAŃ TRENINGOWYCH ORAZ CHRONIONYCH DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ.....	39
10.5 ROZSZERZENIE DZIAŁALNOŚCI ŚDS DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI.....	39
<u>CEL 11 SPÓJNA KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA.....</u>	<u>39</u>
11.1 REWITALIZACJA ŚRÓDMIEŚCIA ORAZ INNYCH DZIELNIC MIASTA.....	39
11.2 MODERNIZACJA OBIEKTÓW KOMUNALNYCH I MIESZKALNYCH, W TYM PRZEZNACZONYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	40
11.3 RACJONALIZACJA STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ (DOSTOSOWANIE DO OBOWIĄZUJĄCYCH REALIÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM REZERW POD ROZWÓJ TERENÓW MIESZKANIOWYCH).....	41
11.4 PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ OGRANICZENIA KONFLIKTÓW PRZESTRZENNYCH	41
11.5 WDROŻENIE PROGRAMÓW: OGRODNIK MIEJSKI ORAZ ZIELONE HAŁDY 2020 (ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020).....	41
11.6 LIKWIDACJA BARIER ARCHITEKTONICZNYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W BUDYNKACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	41
<u>CEL 12 WYSOKI POZIOM ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW MIASTA.....</u>	<u>42</u>
12.1 EDUKACJA EKOLOGICZNA MIESZKAŃCÓW MIASTA ORAZ PROMOWANIE DZIAŁAŃ PROEKOLOGICZNYCH	42

12.2 EDUKACJA MIESZKAŃCÓW MIASTA W ZAKRESIE NEGATYWNYCH DLA ŚRODOWISKA I ZDROWIA CZŁOWIEKA KONSEKWENCJI STOSOWANIA NIEWŁAŚCIWYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA W INDYWIDUALNYCH SYSTEMACH GRZEWczyCH.....	42
<u>CEL 13 SPRAWNIE FUNKCJONUJĄCA GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA MIASTA.....</u>	43
13.1 PRZEBUDOWA SYSTEMÓW PRZESYŁU WODY.....	43
13.2 WYMIANY, PRZEBUDOWY I MODERNIZACJE SIECI WODOCIĄGOWYCH	43
13.3 BUDOWA I MODERNIZACJE SIECI KANALIZACJI SANITARNYCH.....	43
13.4 ZAKOŃCZENIE ODCIĘĆ KANALIZACJI DESZCZOWYCH OD KANALIZACJI SANITARNYCH	44
13.5 PRZYGOTOWANIE KONCEPCJI PLANU OCHRONY WAŁBRZYCHA PRZED POWODZIĄ, W TYM PRZYGOTOWANIE I WDROŻENIE PROGRAMU MAŁEJ RETENCJI NA OBSZARZE MIASTA.....	44
<u>CEL 14 SPRAWNY SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI .....</u>	44
14.1 ROZBUDOWA SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI	44
14.2 ZBUDOWANIE SPOŁECZEŃSTWA RECYKLINGU.....	45
14.3 WDROŻENIE PROGRAMÓW: 100% RECYKLINGU, WAŁBRZYCH BEZ AZBESTU DO 2020 ROKU ORAZ WAŁBRZYCH BEZ SKŁADOWISK (INNYCH NIŻ KOMUNALNE) – ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020.....	45
<u>CEL 15 WYSOKA JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO .....</u>	46
15.1 REALIZACJA PROGRAMU OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI (ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020).....	46
III. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA ROZWOJU MIASTA.....	47
IV. PODSUMOWANIE.....	55
V. KOORDYNATORZY ZADAŃ STRATEGICZNYCH.....	56

I. WPROWADZENIE

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wałbrzycha do 2020 roku, przyjęta uchwałą Nr LXIII/645/2014 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 17 czerwca 2014 r., opracowana została w procesie partycypacyjnym, co oznacza, że umożliwiono różnym – istotnym z punktu widzenia rozwoju miasta – stronom wzięcie udziału w podejmowaniu decyzji o sprawach, które pośrednio lub bezpośrednio ich dotyczą. Dokument sformułowany został w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, szczególną uwagę zwrócono na zapewnienie równego traktowania trzech łańdów, tj. środowiskowego, społecznego oraz gospodarczego.

Kluczowe etapy przygotowania strategii realizowane były od grudnia 2013 r. do maja 2014 r. i obejmowały:

- Rozpoczęcie procesu opracowania strategii
- Przygotowanie „Raportu o stanie Wałbrzycha”
- I Forum Zrównoważonego Rozwoju Wałbrzycha z udziałem lokalnych liderów (tj. reprezentantów władz samorządowych, biznesu, organizacji pozarządowych, instytucji kultury, edukacji, itd.), którzy zidentyfikowali kluczowe problemy Wałbrzycha. Ponadto sformułowana została wizja oraz cele strategiczne rozwoju miasta.
- Warsztaty robocze z udziałem pracowników Urzędu Miejskiego, w ramach których sformułowane zostały propozycje zadań strategicznych.
- II Forum Zrównoważonego Rozwoju Wałbrzycha – lokalni liderzy zweryfikowali oraz poszerzyli listę zadań strategicznych.
- Warsztaty robocze z udziałem pracowników Urzędu Miejskiego – określone zostały ramy czasowe oraz koordynatorzy zadań strategicznych.
- Konsultacje społeczne – zebrano i uwzględniono opinie mieszkańców Wałbrzycha dotyczące wizji rozwoju, celów oraz zadań strategicznych.
- Sformułowanie ostatecznej wersji „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wałbrzycha do 2020 roku”

Niniejszy raport stanowi podsumowanie badania poziomu realizacji w 2014 r. celów i zadań strategicznych określonych w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wałbrzycha do 2020 roku.

Wykaz dokumentów programujących rozwój Wałbrzycha

STRATEGIE I PROGRAMY DŁUGOOKRESOWE

STRATEGIA PROMOCJI WAŁBRZYCHA NA LATA 2008-2013

WIELOLETNI PROGRAM INWESTYCYJNY MIASTA WAŁBRZYCHA
NA LATA 2007-2013

STRATEGIA ROZWOJU KULTURY DLA WAŁBRZYCHA NA LATA
2006-2013

STRATEGIA ROZWOJU EDUKACJI W GMINIE WAŁBRZYCH NA
LATA 2006-2013

WIELOLETNI PROGRAM GOSPODAROWANIA ZASOBEM
MIESZKANIOWYM GMINY WAŁBRZYCH NA LATA 2009-2013

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH MIASTA WAŁBRZYCHA NA LATA 2009 - 2015

GMINNY SYSTEM PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I
RODZINĄ DLA MIASTA WAŁBRZYCHA NA LATA 2009-2015

PROGRAM ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI ZWIERZĄT NA
TERENIE GMINY WAŁBRZYCH

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA MIASTA
WAŁBRZYCHA NA LATA 2011-2015

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA MIASTA WAŁBRZYCHA
NA LATA 2010-2013

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI WAŁBRZYCHA NA LATA
2008 - 2015

AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA
MIASTA WAŁBRZYCHA NA LATA 2010-2014 Z PERSPEKTYWĄ DO
ROKU 2018

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z
TERENU MIASTA WAŁBRZYCHA NA LATA 2010-2012 Z
UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO 2032 R.

PROGRAMY ROCZNE

BUDŻET MIASTA WAŁBRZYCHA

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DLA MIASTA
WAŁBRZYCHA

PROGRAM WSPÓŁPRACY MIASTA WAŁBRZYCHA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI ORAZ INNYMI
PODMIOTAMI PROWADZĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO W ZAKRESIE REALIZACJI ZADAŃ
PUBLICZNYCH NA 2010 R.

II. RAPORT Z REALIZACJI ZADAŃ STRATEGICZNYCH

CEL 1. ROZWINIĘTY, KONKURENCYJNY I INNOWACYJNY PRZEMYSŁ

1.1 POSZUKIWANIE INWESTORÓW

Zadanie realizowane jest w ścisłej współpracy ze spółką WSSE „Invest-Park”. Urząd Miejski w Wałbrzychu prowadzi stronę dedykowaną przedsiębiorcom i potencjalnym inwestorom: www.um.walbrzych.pl/gospodarka, na której zamieszczane i aktualizowane są informacje dla firm, w tym oferty inwestycyjne z terenu Gminy Wałbrzych. Jednocześnie oferty przekazywane są do Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych, która udostępnia je w ogólnopolskiej internetowej bazie terenów inwestycyjnych. Na bieżąco odbywa się korespondencja oraz rozmowy z potencjalnymi inwestorami. W 2014 roku przedstawiciele Gminy Wałbrzych, w tym Prezydent Miasta, wzięli udział w dwóch misjach gospodarczych do Chin.

Miernik realizacji zadania: Liczba nowych i/lub utrzymanych miejsc pracy w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”

Deklarowane Nowe Miejsca Pracy: 3.161

Rzeczywiste NMP: 7.068

Rzeczywiste zatrudnienie: 7.083

Miernik realizacji zadania: Liczba nowych zezwoleń w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”

Nowe zezwolenia w 2014 r.: 3, w tym nowy podmiot MAXPRO CNC i 2 reinwestycje: Faurecia oraz POLST

Miernik realizacji zadania: Wartość nakładów inwestycyjnych w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”

Deklarowane nakłady: 1.644.735.607,75 PLN

Poniesione nakłady: 4.705.968.599,43 PLN

1.2 OPRACOWANIE KONCEPCJI INTELIGENTNEJ SPECJALIZACJI MIASTA

W 2014 r. nie rozpoczęto realizacji ww. zadania.

1.3. AKTYWNY UDZIAŁ W WYMIANIE KNOW-HOW (WZAJEMNE UCZENIE SIĘ, PRZEKAZYWANIE DOŚWIADCZEŃ I DOBRZYCH PRAKTYK PODCZAS KONFERENCJI, KONGRESÓW, DEBAT I INNYCH SPOTKAŃ)

Miernik realizacji zadania: Liczba zorganizowanych i/lub odbytych konferencji, kongresów, debat i innych spotkań w ramach wymiany know-how

W roku 2014 roku odbyło się 14 konferencji, kongresów, debat i innych spotkań w ramach wymiany know-how z udziałem przedstawicieli UM Wałbrzych. Na uwagę zasługują:

- udział w spotkaniu Invest in Lower Silesia;
- udział w 2-dniowym stażu PALiIZ;
- podpisanie listu intencyjnego dot. współpracy z DARR S.A.;
- otrzymanie nagrody dla Gminy Wałbrzych w IV EDYCJI KONKURSU „MIASTO SZANS - MIASTO ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU”;

- organizacja 1-dniowego stażu dla przedstawicieli Ukrainy w Gminie Wałbrzych;
- udział w pracach związanych z tworzeniem Klastra Surowców Skalnych;
- współpraca z Dolnośląskimi Pracodawcami przy organizacji Tygodnia Przedsiębiorczości w Wałbrzychu;
- udział w rankingu prowadzonym przez prestiżowe pismo fDi Intelligence "Polish Cities of the Future ranking" (nagroda dla Gminy Wałbrzych);
- współpraca z Centrum Technologii Energetycznych przy organizacji spotkania informacyjnego dotyczącego programu PROSUMENT;
- współpraca z ekspertami w ramach projektu CLIMATE KIC;
- udział w szkoleniu „CSR droga do innowacji”;
- udział w konferencji nt. „Geotermalny Klaster Uzdrawiskowy Aglomeracji Wałbrzyskiej”;
- podpisanie umowy z Krajową Izbą Gospodarczą;
- wyróżnienie w konkursie Dolnośląski Gryf Nagroda Gospodarcza.

1.4 PRZYGOTOWANIE I SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI STANOWIĄCYCH WŁASNOŚĆ GMINY WAŁBRZYCH, OBJĘTYCH WAŁBRZYSKĄ SPECJALNĄ STREFĄ EKONOMICZNĄ „INVEST-PARK” Z PRZEZNACZENIEM POD ZABUDOWĘ PRODUKCYJNO-USŁUGOWĄ

W 2014 r. została sprzedana jedna nieruchomość tj. działka nr 92/15, obręb Poniatów 8, o powierzchni 0,2081 ha, o wartości 116.604,00 zł, położona przy ul. Jachimowicza w Wałbrzychu.

1.5 REALIZACJA PROGRAMU ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH (ZIT) AGLOMERACJI WAŁBRZYSKIEJ

W 2014 roku nie zrealizowano inwestycji zaplanowanych w ramach ZIT AW.

CEL 2. WYSOKI POZIOM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW MIASTA

2.1 WERYFIKACJA AKTUALNEGO SYSTEMU ZACHĘT I UŁATWIEŃ DLA PODEJMOWANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ I STWORZENIE PROGRAMU WSPARCIA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Rozwój przedsiębiorczości w Wałbrzychu w zakresie stosowania systemu zachęt i ułatwień dla podejmowania działalności gospodarczej wspierany jest głównie poprzez stosowanie Zarządzenia nr 1057/2014 z dnia 21.11.2014 r. Prezydenta Miasta Wałbrzycha. Zarządzenie ustala tryb postępowania oraz wysokość zwolnień w stawkach czynszu w najmie lokali użytkowych znajdujących się w zasobie Gminy Wałbrzych, przeznaczonych na aktywizację małych i średnich przedsiębiorstw.

Miernik realizacji zadania: Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców

Dane GUS za I półrocze 2014 r.

- liczba podmiotów gospodarczych: 14184, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą: 8268.
- nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze – 502.
- liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – 8,7.

2.2 UDOSTĘPNIANIE NA PREFERENCYJNYCH WARUNKACH LOKALI UŻYTKOWYCH Z PRZEZNACZENIEM DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Miernik realizacji zadania: Liczba lokali użytkowych z przeznaczeniem do prowadzenia działalności gospodarczej udostępnionych na preferencyjnych warunkach.

W 2014 r. udostępniono łącznie 6 lokali na preferencyjnych warunkach.

2.3 PROMOWANIE I ROZWÓJ SIECI WSPÓŁPRACY PRZEDSIĘBIORSTW Z INSTYTUCJAMI OTOCZENIA BIZNESU (IOB)

W 2014 r. odbywała się bieżąca współpraca Gminy Wałbrzych z IOB na rzecz rozwoju sieci współpracy przedsiębiorstw z IOB. Główne podmioty, z którymi współdziała Gmina Wałbrzych: Dolnośląscy Pracodawcy (Sudecki Związek Pracodawców), Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego, Fundusz Regionu Wałbrzyskiego, Agencja Rozwoju Regionalnego AGROREG S.A., WSSE „Invest Park”, PALiIZ, Krajowa Izba Gospodarcza. Kontynuowana była działalność Rady Gospodarczej Aglomeracji Wałbrzyskiej.

CEL 3. ATRAKCYJNA OFERTA TURYSTYCZNA MIASTA

3.1 UDOSTĘPNIENIE TURYSTYCZNE ORAZ ROZWIJANIE OFERTY TURYSTYCZNEJ OBIEKTU „STARA KOPALNIA”

Stara Kopalnia - zorganizowano uroczyste otwarcie i udostępniono obiekt w listopadzie 2014. Kompleks powstał na terenie zamkniętej w 1996 r. Kopalni Węgla Kamiennego Julia w Wałbrzychu, łączy w sobie funkcje muzealne, wystawiennicze, edukacyjne, usługowe oraz siedzibę organizacji pozarządowych.

W ramach oferty turystycznej i edukacyjnej na terenie Starej Kopalni udostępniono:

1. Strefa wejścia – sklep z pamiątkami i kasy.
2. Górniczy i Geologiczny Szlak Turystyczny.
3. Wałbrzyski Ośrodek Kultury.
4. Maszynownia wideo i dźwięku.
5. Ceramiczny szlak turystyczny.
6. Centrum wystaw czasowych.
7. Centrum Ceramiki Unikatowej.
8. Kuźnia talentów.
9. Wieża ekologii.
10. Restauracja

Rozmach, wielość funkcji oraz fakt, że Stara Kopalnia jest największym tego typu kompleksem na świecie. Obiekt o niebagatelnym znaczeniu dla całego regionu jest w dalszym ciągu rewitalizowany i powstają nowe funkcje usługowe.

3.2 PROMOCJA I KREOWANIE POZYTYWNEGO WIZERUNKU MIASTA

Promocję i kreowanie pozytywnego wizerunku miasta zrealizowano poprzez wszechstronne działania dotyczące promocji zewnętrznej i wewnętrznej Wałbrzycha:

- promocję i organizację imprez promocyjnych tj: Spotkania Noworoczne z honorowymi, zasłużonymi

i przedsiębiorcami, plebiscyty: „Na najlepszego Sportowca i Trenera”, „Szóstka na 6”, Samorządowy Lider Roku „Kompasy 2013”, gospodarczy „Muflony”; XII Bal Wiedeński, Ambasadorzy Wałbrzycha, Wałbrzyska Giełda Pracy, Międzynarodowe Targi Turystyczne ITB w Berlinie oraz Tour Salon w Poznaniu, Otwarcie Sezonu Rowerowego w Wałbrzychu, Msza Papieska, Wystawa Porcelany Unikatowej, Juwenalia, Kobiecani – Akademia Kobiet Zainspirowanych, Ukwiecajmy Wałbrzych, Festiwal Podwórek, cykl imprez rowerowych Górale Na Start, obchody Święta Wolności, Brave Kids, Motohałada Mistrzostwa i Puchar Polski, Mistrzostwa Europy w Trialu Rowerowym, wydarzenie plenerowe „Samba de Mineiro”, Turniej Piłki Nożnej Deichmann, Półmaraton Wałbrzych, Rajd Pojazdów Zabytkowych, otwarcie Placu Magistrackiego, Dolnośląski Festiwal Tajemnic, Puchar Polski Enduro, Senioralia, Lampiony Pamięci, otwarcie Starej Kopalni, Turniej Szachowy, Barbórka, mistrzostwa Dolnego Śląska w Sporcie Tanecznym, Fanaberie Teatralne, Puchar Polski PZKOSZ, Mikołajki, Sylwester Miejski

- promocję na serwisach internetowych: www.mtb.walbrzych.pl, www.walbrzych-mojemiasto.pl, www.trialworldcup.pl, www.poland24.pl, www.travelingpolska.pl,
- spoty i filmy promocyjne: spoty „Wałbrzyski Budżet Partycypacyjny”, foto-wideo „Stara Kopalnia”, „Wałbrzych”, wałbrzyska prognoza pogody w TVN24 i TVN meteo, film „Półmaraton Wałbrzych”,
- kampanie społeczne: „Nasz Nowy Dom”, „Wałbrzyski Budżet Partycypacyjny”, „Rodzina 3+”, „Zielony Wałbrzych”,
- ogłoszenia w mediach m.in. na łamach Gazety Wrocławskiej, w Ogólnopolskim Informatorze dla Turystów „Polska”, w Radiu i TVP Wrocław, wydawnictwo 20 lat Ronal Cup w Wałbrzychu, Półmaraton Wałbrzych – promocja w radiu i TV Wrocław, w Turystycznym Leksykonie Miast Polski, w RMF i TV lokalnych kampania Otwarcia Starej Kopalni
- realizację gadżetów i wydawnictw promocyjnych tj: Kalendarze, Przewodniki Wałbrzych, serię 3 wydawnictw promujących maskotkę Wałbrzycha, okładki promocyjne, foldery „Wałbrzych Dobra Inwestycja”

3.3 ZDEFINIOWANIE, ROZWÓJ ORAZ PROMOWANIE PRODUKTÓW TURYSTYCZNYCH MIASTA (WIODĄCEGO ORAZ TOWARZYSZĄCYCH)

Zdefiniowany produkt wiodący opiera się na trzech głównych filarach rozwoju turystyki w Wałbrzychu Zamek Książ, Aqua Zdrój i Stara Kopalnia. Atrakcje te oddziałują na teren Aglomeracji Wałbrzyskiej, Województwa Dolnośląskiego i Kraju, stanowiąc o potencjale turystycznym Wałbrzycha o zasięgu ogólnopolskim. Są to atrakcje antropogeniczne tworzące produkt stricte weekendowy i biznesowy wzbogacony o produkt turystyki kulturowej. Towarzyszące produkty turystyczne związane są z historią (Muzeum Porcelany) kulturą (Teatr Dramatyczny, Filharmonia Sudecka, Teatr Lalki i Aktora) i rekreacją (Stado Ogierów Książ, Aqua Zdrój, trasy piesze i rowerowe)

3.4 ROZWÓJ OFERTY TURYSTYKI AKTYWNEJ, KULTUROWEJ, BIZNESOWEJ I POSTINDUSTRIALNEJ

W zakresie rozwoju oferty turystyki aktywnej, kulturowej, biznesowej i postindustrialnej na terenie Książańskiego Parku Krajobrazowego w listopadzie 2014 zostało otwarte po renowacji mauzoleum Hochbergów.

Stara Kopalnia

W listopadzie 2014 otwarcie całego obiektu, które w dalszym ciągu jest rewitalizowane i udoskonalane. Kompleks powstał na terenie zamkniętej w 1996 r. Kopalni Węgla Kamiennego Julia w Wałbrzychu, łączy w sobie funkcje muzealne, wystawiennicze, edukacyjne, usługowe oraz siedzibę organizacji pozarządowych.

Turystyczny i edukacyjny aspekt centrum jest realizowany poprzez następujące elementy:

1. Strefa wejścia – sklep z pamiątkami i kasy.
2. Górniczy i Geologiczny Szlak Turystyczny.
3. Wałbrzyski Ośrodek Kultury.
4. Maszynownia wideo i dźwięku.
5. Ceramiczny szlak turystyczny.
6. Centrum wystaw czasowych.
7. Centrum Ceramiki Unikatowej.
8. Muzeum przyszłości.
9. Kuźnia talentów.
10. Wieża ekologii.
11. Restauracja

Rozmach, wielość funkcji i fakt, że Stara Kopalnia jest największym tego typu kompleksem na świecie, czynią go inwestycją o niebagatelnym znaczeniu dla całego regionu. Znaczenie ma to, że zachowuje on historyczną pamięć o przemyśle, który leży u podstaw rozwoju Wałbrzycha i okolic na przestrzeni stuleci.

3.5 REWITALIZACJA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH I ROZWÓJ TURYSTYKI PIESZEJ

Szlaki turystyczne są na bieżąco odnawiane i znakowane, prace odbywają się głównie w okresie wiosennym „przedsezonowym”. Zakres prac odnawiających w drugiej połowie roku 2014 objął n/w szlaki:

- Szlak niebieski z Wałbrzycha Głównego na Bukowiec.
- Szlak czerwony z Mieroszowa do przejścia granicznego.
- Szlak zamków Piastowskich z zamku Cisy do Bolkowa - szlak zielony.

3.6 PODJĘCIE I INTENSYFIKACJA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI NA RZECZ ROZWOJU TURYSTYKI I KULTURY

1) Teatr Lalki i Aktora

Projekt realizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem „TE-ART” w Wałbrzychu (16-18 października 2014) pn. „Czego oko nie widziało, czego ucho nie słyszało...” – zainscenizowane czytania współczesnej dramaturgii dla dzieci i młodzieży .

Wybrane dramaty, m.in. nagrodzone w ostatnich edycjach Konkursu na Sztukę Teatralną dla Dzieci i Młodzieży, organizowanym przez Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu, poruszały problemy ważne dla młodych ludzi, a prezentowane były w przestrzeni teatralnej przy pomocy różnych środków artystycznego wyrazu. Dzięki zainscenizowanym czytaniom młodzi odbiorcy mogli przyjrzeć się procesowi powstawania spektaklu, a twórcy – skonfrontować swoją wizję teatralną z oczekiwaniami widzów. To spotkania otwarte na moderowaną dyskusję twórców z widzami, poruszającą m.in. temat warsztatu dramaturga, oczekiwań teatru i widza oraz przeżyć i emocji wywołanych przez czytany dramat. Spotkania nie tylko zapoznały odbiorców z nowymi trendami dramaturgii dziecięco-młodzieżowej, ale również zainspirowały teatry do realizacji scenicznych współczesnych dramatów. Podczas spotkań widzowie mieli możliwość poznania autorów czytanych sztuk i realizatorów, ale także mogli kupić najnowsze numery „Nowych Sztuk dla Dzieci i Młodzieży”, wydawanych przez Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu.

2) Wałbrzyska Galeria Sztuki Biuro Wystaw Artystycznych

Stała współpraca z wałbrzyskimi instytucjami kultury (aktywne uczestnictwo poprzez realizację wystawy Współczesnej Grafiki Polskiej w pawilonie nr 8 Centrum Kultury i Nauki Stara Kopalnia, Biblioteka pod Atlantami, Muzeum w Wałbrzychu, Filharmonia Sudecka, Stowarzyszenie Współpracy Polska-Wschód).

3) Muzeum

Muzeum od kilku lat współpracuje z innymi miejskimi instytucjami kultury w stopniu, w jakim pokrywa się to z zakresem działalności statutowej zarówno muzeum, jak i poszczególnych instytucji. W mojej ocenie współpraca ta przebiega w sposób wzorowy i staje się coraz bardziej intensywna oraz skuteczna.

4) Park Wielokulturowy - Stara Kopalnia

PW SK aktywnie wspiera, współpracuje z instytucjami kultury i organizacjami pozarządowymi na rzecz rozwoju kultury. Biorąc pod uwagę fakt, iż siedziba WOK i ZPiT Wałbrzych znajduje się na terenie Starej Kopalni przystąpiono do działań koordynujących mających na celu przygotowanie wspólnej oferty programowej mieszkańcom oraz wykorzystanie potencjału infrastrukturalnego zabytkowego kompleksu. Przykładem są: świąteczny koncert Zespołu Pieśni i Tańca Wałbrzych, kolejna - styczniowa edycja Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, organizacja prestiżowej wystawy Polskiej Grafiki Współczesnej (zorganizowana wspólnie z Akademią Sztuk Pięknych we Wrocławiu). Jednocześnie, celem podjęcia aktywnej współpracy z organizacjami pozarządowymi, Park Wielokulturowy Stara Kopalnia ogłosił nabór publiczny / konkurs na operatora Centrum NGO w budynku dawnego Szybu Dampf. Celem tego działania jest aktywizacja organizacji pozarządowych, których działalność statutowa może wspierać przedsięwzięcia organizowane przez Starą Kopalnię jak i inicjować nowe działania na terenie zabytkowego kompleksu kopalni Julia.

5) Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna " Biblioteka pod Atlantami"

Wałbrzyska biblioteka od lat utrzymuje dobre kontakty z wieloma instytucjami i placówkami., nie tylko ze środowiska lokalnego. Rozwija się owocna współpraca z członkami Koła Przewodników Sudeckich i Terenowych przy Oddziale PTTK "Ziemi Wałbrzyskiej" w Wałbrzychu, szczególnie w zakresie wspólnego promowania regionu, czy organizowania wykładów i wystaw. Bibliotekarze nadal aktywnie współpracują z innymi instytucjami kultury, szkołami, placówkami oświatowymi i opiekuńczymi oraz instytucjami w ramach partnerstwa lokalnego, szczególnie „Epicentrum” w Śródmieściu. Wpisują się z różnorodną ofertą nie tylko w projekt ożywiania wałbrzyskiego Rynku, ale także podejmują wiele działań lokalnych. Dobra współpraca realizowana jest także z PWSZ im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu, Centrum Aktywności Lokalnej, wałbrzyskimi Uniwersytetami III Wieku, wałbrzyskim oddziałem BZ WBK, stowarzyszeniami reprezentującymi mniejszości narodowe, m.in. Domem Bretanii, czy TSKŻ. Biblioteka współpracuje także z Warsztatami Terapii Zajęciowej, Oddziałem Dziennym Psychiatrycznym oraz Młodzieżowym Ośrodkiem Wychowawczym w Wałbrzychu.

Biblioteka pod Atlantami, zarówno w siedzibie głównej, jaki na filiach, przez cały okres sprawozdawczy realizowała bogatą ofertę zajęć i imprez na rzecz rozwoju kultury. Wiele z nich odbyło się przy udziale partnerów. Warto wspomnieć o kilku, szczególnie tych, które mimo prac remontowych budynku głównego, udało się zrealizować.

W czerwcu 2014 r. w ramach XI Dolnośląskich Spotkań Pisarzy z Młodymi Czytelnikami „Z książką na walizkach”, organizowanych przez Dolnośląską Bibliotekę Publiczną im. T. Mikulskiego we Wrocławiu odbyło spotkanie autorski z Barbarą Gawryluk, poczytna autorką książek dziecięco-młodzieżowych. W ramach współpracy z DBP we Wrocławiu kontynuowano także usługę IBUK, czyli bezpłatny dostęp do 2714 pozycji w wersji elektronicznej.

W lipcu br. Biblioteka pod Atlantami gościła dwie irańskie artystki, które brały udział w festiwalu Brave Kids. W Galerii pod Atlantami przeprowadzono performance prezentujący tradycje irańskiego wesela, a także

projekt artystyczny „Pomnik ku czci polskich dzieci”, który prezentował historię wydostania w czasie II wojny światowej polskich dzieci z ZSRR do Iranu.

W ramach współpracy z Teatrem Dramatycznym im. J. Szaniawskiego 6 września br. zorganizowano kolejną edycję „Narodowego czytania” pod patronatem Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego. Wspólnie czytano fragmenty „Trylogii” H. Sienkiewicza. W imprezie wzięli udział parlamentarzyści, przedstawiciele władz miasta i powiatu, służb mundurowych, wałbrzyskich instytucji kultury, w tym również aktorzy, a także młodzież z wałbrzyskich szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Biblioteka pod Atlantami tradycyjnie włączyła się w organizację kolejnego, XVII Dolnośląskiego Festiwalu Nauki i zaprosiła uczniów wałbrzyskich szkół do udziału w wykładzie pt. „Słowianie dawniej i dziś”, przygotowanego we współpracy z Muzeum Śląska Opolskiego oraz Stowarzyszeniem Teatr Tańca i Ruchu z Ogniem „Mantikora”.

W listopadzie 2014r. w ramach współpracy z Fundacją Tygodnika Powszechnego z Krakowa już po raz trzeci w naszej placówce odbyła się „Lekcja czytania” dla licealistów, tym razem poprowadzona przez profesora Stanisława Beresia.

6) Wałbrzyski Ośrodek Kultury

Współpracuje z instytucjami i organizacjami :

Gminą Wałbrzych, Miejskim Ośrodek Pomocy Społecznej, Muzeum w Wałbrzychu, Hospicjum,- Centrum Nauki i Sztuki Stara Kopalnia, Biblioteką pod Atlantami, Teatrem Dramatycznym, ZPIT "Wałbrzych", Filharmonią Sudecką, Centrum Informacji Turystycznej, ZDIKUM, Aqua Zdrojem, Teatrem Lalki i Aktora, Domem Bretanii, Adalbertinum (Hradec Kralove), Stowarzyszeniem Radość Życia, Fundacją Emu, Stowarzyszeniem WOK – Więcej o Kulturze, Stowarzyszeniem LJP II, Radą Wspólnoty Samorządowej Biały Kamień – Konradów, RWS Stary Zdrój, Komisją Fotografii Krajoznawczej, Stowarzyszeniem Autorów Polskich, Szkołą Tańca Cordex, Tauron, Polskim Czerwonym Krzyżem, Szkołą Sportów Lotniczych FLYADVENTURE.

3.7 AKTYWIZACJA CENTRUM MIASTA

W ramach realizacji celu strategicznego realizowane jest szereg imprez mających na celu aktywizację centrum miasta, był to m.in.:

- Rajd pojazdów zabytkowych,
- comiesięczna Giełda Staroci w Rynku,
- XV Półmaraton Wałbrzych,
- Letnia Serenada w Rynku,
- „Zdrowo, aktywnie, rodzinie” (fitness, gimnastyka, nordic walking) w miesiącach letnich raz w tygodniu w Parku Sobieskiego,
- Kino i spektakle plenerowe podczas letnich miesięcy w Amfiteatrze na pl. Teatralnym
- Lampiony Pamięci na Placu Magistrackim,
- Jarmark Świąteczny na Rynku,
- parada uliczna Brave Kids oraz pokaz filmu „Brave Kids. Dzieci Świata”.

Bez wątpienia wpływ na zwiększenie atrakcyjności centrum miasta miało oddanie po gruntownej modernizacji Placu Magistrackiego. Koszt remont przekroczył 4 miliony złotych i obejmował nie tylko zmianę wizerunku placu, ale też wymianę nawierzchni i sieci wodociągowej, gazowej i energetycznej. Pojawiła się też nowa fontanna i stacja pogody, a odnowiony plac swoim wyglądem nawiązuje do wyglądu z lat 20. XX wieku.

CEL 4. ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA I SPRAWNIE FUNKCJONUJĄCE POŁĄCZENIA KOMUNIKACYJNE MIASTA (WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE)

4.1 OPRACOWANIE I WDROŻENIE KOMPLEKSOWEJ KONCEPCJI ROZWOJU INFRASTRUKTURY DROGOWEJ W OPARCIU O KIERUNKI ROZWOJU FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEGO MIASTA

Planowane inwestycje są związane z funkcjonowaniem Aglomeracji Wałbrzyskiej. Obecnie opracowywana jest dokumentacja dotycząca planowanej budowy obwodnicy Szczawna Zdroju i Wałbrzycha w ciągu dróg wojewódzkich nr 375 i nr 376, planowanej budowy obwodnicy Boguszowa w Gminie Boguszów-Gorce i obwodnicy Sobięcina w Gminie Wałbrzych oraz planowanej budowy wschodniej obwodnicy Wałbrzycha (od wschodniej strony ul. Strzegomskiej, osiedle Rusinowa, osiedle Kozice)

4.2 URUCHOMIENIE MULTIMODALNEGO SYSTEMU TRANSPORTU PUBLICZNEGO

W zakresie zadania realizowana jest bieżąca analiza rozkładów jazdy komunikacji miejskiej oraz dopasowanie ich do odjazdów i przyjazdów środków transportu komunikacji kolejowej.

4.3 BUDOWA OBWODNICY WAŁBRZYCHA

Zadanie budowy obwodnicy miasta Wałbrzycha w ciągu drogi krajowej nr 35, od km 2+350 do km 8+250 posiada decyzję ZRID. Obwodnica zachodnia skomunikuje południową część Wałbrzycha z autostradą A 4 i z obwodnicą Szczawna Zdroju. Prowadzone są rozmowy odnośnie sfinansowania zadania ze środków budżetu centralnego.

4.4 ODBUDOWA SIECI DRÓG W GRANICACH ADMINISTRACYJNYCH MIASTA

1. Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej nr 3402D ul. Wysockiego na odcinku od drogi krajowej nr 35 do ul. Antka Kochanka wraz ze skrzyżowaniem w celu umożliwienia wjazdu na teren Parku Wielokulturowego Stara Kopalnia

- Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych dróg – 0,928 km,
- Liczba oddanych kilometrów nowych dróg dla rowerów i ścieżek rowerowych – 0,892 km,
- Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych – 0 miejsc,
- Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych – 0 miejsc,
- Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych chodników – 1,325 km.

2. Przebudowa chodnika na ciąg pieszo-rowerowy wzdłuż ul. Wieniawskiego w Wałbrzychu – droga nr 376

- Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych dróg – 0 km,
- Liczba oddanych kilometrów nowych dróg dla rowerów i ścieżek rowerowych – 0,991 km,
- Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych – 0 miejsc,
- Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych – 0 miejsc,
- Liczba oddanych kilometrów nowych i/ lub zmodernizowanych chodników – 0,991 km.

3. Przebudowa ul. Kusocińskiego wraz z infrastrukturą drogową

- Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych dróg – 0,426 km,
- Liczba oddanych kilometrów nowych dróg dla rowerów i ścieżek rowerowych – 0,269 km,
- Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych – 8 miejsc,
- Liczba nowych i / lub zmodernizowanych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych – 2 miejsca,
- Liczba oddanych kilometrów nowych i/ lub zmodernizowanych chodników – 0,852 km.

4. Przebudowa ul. Gagarina i ul. Lelewela w Wałbrzychu etap I: ulica Gagarina wraz z obiektem mostowym

- Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych dróg – 1,0 km,
- Liczba oddanych kilometrów nowych dróg dla rowerów i ścieżek rowerowych – 0,690 km,
- Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych – 0 miejsc,
- Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych – 0 miejsc,
- Liczba oddanych kilometrów nowych i/ lub zmodernizowanych chodników – 1,09 km.

5. Przebudowa ul. Paderewskiego na odcinku od ul. Żwirki i Wigury do ul. Pietrusińskiego wraz z przebudową skweru przy ul. Piłsudskiego

- Liczba oddanych kilometrów nowych i/ lub zmodernizowanych dróg – 0,281 km,
- Liczba oddanych kilometrów nowych dróg dla rowerów i ścieżek rowerowych – 0 km,
- Liczba nowych i / lub zmodernizowanych miejsc parkingowych – 12 miejsc,
- Liczba nowych i / lub zmodernizowanych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych – 2 miejsca,
- Liczba oddanych kilometrów nowych i/ lub zmodernizowanych chodników – 0,460 km.

6. Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych związanych z przebudową ulic na terenie Gminy Wałbrzych w ciągu drogi krajowej nr 35 na odcinku km 13+600 do km 30+400 – etap obejmujący remont ul. Wrocławskiej na odcinku od skrzyżowania z ul. Piotrowskiego do ul. Armii Krajowej (bez skrzyżowania z ul. Piotrowskiego) i ul. Armii Krajowej na odcinku od ul. Wrocławskiej do skrzyżowania z ul. 11 Listopada – odcinek II od km 23+500 do km 24+310, długości 0,810 km”

- Liczba oddanych kilometrów nowych i/ lub zmodernizowanych dróg – 0,810 km,
- Liczba oddanych kilometrów nowych dróg dla rowerów i ścieżek rowerowych – 0 km,
- Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych – 8 miejsc,
- Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych – 0 miejsc,
- Liczba oddanych kilometrów nowych i/ lub zmodernizowanych chodników – 1,620 km

7. Przebudowa drogi krajowej nr 35 – ul. Sikorskiego od ul. Beethovena – km 20+550 (ze skrzyżowaniem) do ul. Piotra Wysockiego- km 21+653 (bez skrzyżowania) etap II jezdnia zachodnia wraz z łącznicami; Przebudowa wiaduktów na węźle ulic Sikorskiego i 1 Maja w ciągu drogi krajowej nr 35 w Wałbrzychu

- Liczba oddanych kilometrów nowych i/ lub zmodernizowanych dróg – 3,381 km,
- Liczba oddanych kilometrów nowych dróg dla rowerów i ścieżek rowerowych – 2,301 km,
- Liczba nowych i / lub zmodernizowanych miejsc parkingowych – 0 miejsc,
- Liczba nowych i / lub zmodernizowanych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych – 0 miejsc,
- Liczba oddanych kilometrów nowych i/ lub zmodernizowanych chodników – 3,135 km.

8. Przebudowa ul. Wrocławskiej w ciągu drogi krajowej nr 35 od ul. Wilczej do ul. Pogodnej wraz ze skrzyżowaniem Wrocławska -Uczniowska- de Gaulle'a wraz z infrastrukturą oraz budowa ulicy 34 KD wg MPZP pomiędzy ulicami Nową i Wilczą w Wałbrzychu

Inwestycja w trakcie realizacji, zakończenie 2015r.

9. Przebudowa drogi krajowej nr 35 (ul. Niepodległości na odcinku km 18+190-18+450 wraz ze skrzyżowaniami

Inwestycja w trakcie realizacji, zakończenie 2015r.

10. Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 379 od ronda łącznik ul. Uczniowska do skrzyżowania ulic Strzegomska-Świdnicka- Noworudzka-11 Listopada w m. Wałbrzych

Inwestycja w trakcie realizacji, zakończenie 2015r.

11. „Modernizacja i renowacja placów w obrębie Śródmieścia w Wałbrzychu” - w zakresie zagospodarowania terenu zlokalizowanego przy ul. Rycerskiej i Kilińskiego

(inwestycja realizowana przez UM przekazana w utrzymanie ZDKiUM)

- Liczba nowych i / lub zmodernizowanych miejsc parkingowych – 170 miejsc,
- Liczba nowych i / lub zmodernizowanych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych - 7 miejsc,
- pasy jezdne i miejsca postojowe -5226,6 m²,
- drogi dojazdowe – 1073,0 m²,
- chodniki – 2176,50 m²,
- nawierzchnie placyków i chodników- 129,8 m²,
- tereny zielone 0,23 ha.

12. „Modernizacja i renowacja placów w obrębie Śródmieścia w Wałbrzychu” - w zakresie zagospodarowania terenu Placu Magistrackiego oraz przebudowy dojazdów i dojść do budynków mieszkalnych i biurowych zlokalizowanych przy ul. Rycerskiej w Wałbrzychu

(Inwestycja realizowana przez UM – dane z UM))

- pow. chodników z kostki z płytami granitowymi (chodnik wokół całego placu po zewn. stronie drogi + część chodnika pomiędzy ozdobnym pasem z drzewami a częścią środkową – schodami): 1740,8 m²,
- pow. drogi: 1727 m²,
- pow. ozdobnego pasa z drzewami razem z herbem miasta: 701 m²,
- pow. wewnętrzna placu: 768 m².

13. Utworzenie płatnych miejsc postojowych na placu w rejonie ul. Kasztanowej w Wałbrzychu

- Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych – 50 miejsc,
- Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych - 3 miejsca,

14. Utworzenie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych w ciągach dróg publicznych i wewnętrznych

- Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych - 35 miejsc,

4.5 POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ MIASTA

1.Modernizacja dwóch linii komunikacyjnych w ramach porozumień międzygminnych

- Liczba nowych i/lub zmodernizowanych połączeń komunikacji publicznej – 2 linie,

- linia nr 15 (przedłużenie kursowania linii do Mioszowa i Golińska),
- linia nr 5 (przedłużenie kursowania linii do Głuszycy, Walimia i Rzeczeki),

2. Modernizacja przystanków komunikacji miejskiej

- Liczba nowych i/ lub zmodernizowanych przystanków komunikacji miejskiej – 49 szt.,
  - modernizacja 7 przystanków na ul. Wrocławskiej – Wjazd do Wałbrzycha (wykonanie zatok przystankowych z krawężnikami peronowymi, montaż nowych wiat przystankowych),
  - modernizacja 3 przystanków na ul. Armii Krajowej (wykonanie zatok przystankowych z krawężnikami peronowymi, montaż nowych wiat przystankowych),
  - modernizacja przystanku Piłsudskiego – Szpital (montaż krawężnika peronowego, montaż nowej wiaty przystankowej),
  - montaż 36 nowych wiat na przystankach komunikacji zbiorowej,
  - modernizacja 2 wiat przystankowych na ul. Moniuszki.

4.6 BUDOWA CENTRUM PRZESIADKOWEGO KOLEJOWO—AUTOBUSOWEGO WAŁBRZYCH CENTRALNY

Końcowa faza projektowania przez PKP przystanku kolejowego Wałbrzych – Centrum, przyjęcie koncepcji centrum przesiadkowego przez przedstawicieli inwestora Galeria 7 – Octava oraz przedstawicieli Gminy Wałbrzych z udziałem przedstawicieli PKP.

4.7 WDROŻENIE PROGRAMÓW: ŚRÓDMIEŚCIE BEZ SPALIN, PARKING ZA DARMO, DZIEŃ BEZ SAMOCHODU, PARKUJ I JEDŹ (ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020)

W ramach Projektu „Parkuj i jedź” Biuro Inwestycji uporządkowało miejsca postojowe w obrębie śródmieścia tj. przy ul. Rycerskiej i Placu Magistrackim. Dodatkowo wykonano Program Funkcjonalno – Użytkowy dotyczący budowy miejsc parkingowych wraz z jezdnią manewrową przy ul. Wrocławskiej 47 w Wałbrzychu.

Program "Dzień bez samochodu" został ustanowiony zarządzeniem Prezydenta Miasta Wałbrzycha z dnia 17 kwietnia 2014 r; do wykonania zarządzenia został zobowiązany Dyrektor ZDKIUM.

4.8 WDROŻENIE PROGRAMU ROWERY WAŁBRZYCH 2020 (ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020)

Program budowy nowych ścieżek rowerowych

* „Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej nr 3402D ul. Wysockiego na odcinku od drogi krajowej nr 35 do ul. Antka Kochanka wraz ze skrzyżowaniem w celu umożliwienia wjazdu na teren Parku Wielokulturowego Stara Kopalnia” - Wykonanie ścieżki rowerowej o nawierzchni bitumicznej o powierzchni- 3112 m², o długości 892 m, podpórki dla rowerzystów-21 szt., stojaki dla rowerów- 5 szt.

* „Przebudowa chodnika na ciąg pieszo-rowerowy wzdłuż ulicy Wieniawskiego w Wałbrzychu- droga nr 376 - Wykonanie ścieżki rowerowej o długości 991 m, nawierzchni z betonu asfaltowego o powierzchni 2038 m², ustawienie słupków blokujących U-12c - 6 szt., wykonanie poręczy ochronnych z rur stalowych- 541,80 m /ok. 1.750.081,96 zł brutto/,

* „Przebudowa ulicy Kusocińskiego wraz z infrastrukturą drogową- Wykonanie ścieżki rowerowej o długości- 269 m z betonu asfaltowego – 660,60 m², ustawienie podpórek dla rowerzystów- 4 szt. /ok.64.791,45 zł brutto/,

* „Przebudowa ul. Gagarina i Lelewela w Wałbrzychu etap I: ulica Gagarina wraz z obiektem mostowym”

- Wykonanie ścieżki rowerowej- 690 m o nawierzchni z betonu asfaltowego o powierzchni 1474,43 m² wykonanie nawierzchni czerwonej przejazdów dla rowerzystów- 70 m² ,montaż podpórek ze stali nierdzewnej dla rowerzystów- 8 szt., montaż stojaków ze stali nierdzewnej na rowery- 5 szt., montaż barierki ochronnej ze stali nierdzewnej typu U-11 a- 120m /ok.256.075,74 zł brutto/,

* Przebudowa drogi krajowej nr 35-ul. W. Sikorskiego od ul. Beethovena- km 20+550 (ze skrzyżowaniem) do ul. Piotra Wysockiego - km 21+653 (bez skrzyżowania) etap II jezdni zachodnia wraz z łącznicami; Przebudowa wiaduktów na węźle ulic Sikorskiego i 1 Maja w ciągu drogi krajowej nr 35 w Wałbrzychu” - Wykonanie ścieżki rowerowej o długości 2301 m o nawierzchni z betonu asfaltowego o powierzchni: 4602 m² /ok.339.627,60 zł brutto/,

Liczba zakupionych rowerów miejskich posiadających wspomaganie elektryczne: 2 szt.

4.9 INTELIGENTNY SYSTEM ZARZĄDZANIA TRANSPORTEM

Montaż i uruchomienie 17 tablic dynamicznej informacji pasażerskiej na przystankach komunikacji zbiorowej

CEL 5. AKTYWIZACJA ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW

5.1 AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH DO PODJĘCIA PRACY

Miernik realizacji zadania: Liczba osób korzystających z różnych form aktywizacji zawodowej oferowanych przez PUP w Wałbrzychu.

L.p.	Forma aktywizacji	Liczba osób
1	Szkolenia	142
2	Roboty publiczne	376
3	Prace interwencyjne	169
4	Stáže	1289
5	Prace społecznie użyteczne	676
6	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	299
7	Doposażenie miejsc pracy	180
8	Bon szkoleniowy	15
9	Bon stażowy	79
10	Bon na zatrudnienie	3
11	Razem	3228

Miernik realizacji zadania: Stopa bezrobocia

Stopa bezrobocia w powiecie Wałbrzyskim w 2014 roku wyniosła 25,9%, natomiast w Mieście Wałbrzych 13,2%.

5.2 ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ, W TYM TWORZENIA SPÓŁDZIELNI SOCJALNYCH

W okresie sprawozdawczym, nie podjęto działań w tym zakresie.

5.3 AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W roku 2014 powstał Zakład Aktywności Zawodowej „Nadzieja” działający przy Stowarzyszeniu Dzieci i Rodzin Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej. Zakład zatrudnia 20 osób z niepełnosprawnością intelektualną. Zakład prowadzi działalność usługową, usługi porządkowe i pralnia.

W roku 2014 na rozpoczęcie działalności gospodarczej, ze środków PFRON przeznaczono kwotę 70.000,00zł. Środki zostały udzielone na następujące rodzaje działalności gospodarczej: usługi przewozowe-taxi osobowe oraz handel artykułami spożywczymi i wyrobami garmazeryjnymi. Z otrzymanych środków w kwocie 35.000,00 zł. na usługi przewozowe, uznano za wydatki kwalifikowane kwotę 30.906,48 zł., został dokonany zwrot niewykorzystanych środków w kwocie 4.093,52 zł. Z dotacji skorzystały dwie osoby.

Na zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej, przekazano kwotę 50.000,00 zł. W 2014 r., udzielono zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy jednemu pracodawcy, który zatrudnił jedną osobę bezrobotną z orzeczonym stopniem niepełnosprawności na stanowisku sprzedawca.

W roku 2014 z PFRON z programu „Wyrównywania różnic między regionami II”, obszar G na zadanie, „przyznanie większej liczbie osób niepełnosprawnych, zarejestrowanych jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy, nie pozostające w zatrudnieniu dotacji na podjęcie działalności gospodarczej”. Z dotacji w roku 2014 skorzystały dwie osoby niepełnosprawne, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy na podjęcie działalności gospodarczej:

- usługi kosmetyczne,
- produkcja i sprzedaż ceramicznych wyrobów stołowych i ozdobnych.

CEL. 6 WYSOKI KAPITAŁ SPOŁECZNY (ZDROWA I ZINTEGROWANA SPOŁECZNOŚĆ)

6.1 UTWORZENIE I ROZWIJANIE W POSZCZEGÓLNYCH DZIELNICACH MIASTA CENTRÓW AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Na terenie Wałbrzycha funkcjonuje Centrum Aktywności Lokalnej zlokalizowane przy ul. Mickiewicza oraz pełniące taką samą funkcję Centrum Integracji Rodziny przy ul. Grota Roweckiego. Placówki pełnią bardzo ważną rolę w życiu społecznym miasta. Animują działalność kulturalną i rekreacyjną, organizują działania środowiskowe, prowadzą poradnictwo dla mieszkańców miasta, organizują i prowadzą grupy wsparcia i grupy samopomocowe. W każdej z placówek działają Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży, Klub Seniora, Klub integracji Społecznej oraz pracownie komputerowe. W miarę potrzeb oraz możliwości finansowych gminy, sieć centrów aktywności lokalnej będzie sukcesywnie rozwijana.

6.2 REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA WAŁBRZYCHA

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 17 ust. 1 oraz art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. Zmianami). Różnorodność problemów występujących w sferze społecznej powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie problemów społecznych.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Wałbrzycha na lata 2009-2015 przyjęta Uchwałą Nr XXXVI/340/09 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 27 marca 2009 roku wymaga niezbędnych aktualizacji w związku z dynamicznymi zmianami zachodzącymi w sferze społecznej miasta, a także uzupełnienia o zadania powiatowe w związku z uzyskaniem przez Wałbrzych statusu miasta na prawach powiatu. Dlatego też Uchwałą Nr XLVI/431/2013 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 28 marca 2013 roku dokonano zmian merytorycznych dotyczących aktualizacji i uzupełnienia diagnozy, modyfikacji celów strategii oraz terminów ich realizacji. Dokument zgodnie z obowiązującymi przepisami został poddany konsultacjom, w których uczestniczyły organizacje pozarządowe, Gminna Rada Pożytku Publicznego oraz inne podmioty działalności pożytku publicznego. Dokument charakteryzuje działania publicznych i niepublicznych instytucji powołanych do rozwiązywania kwestii społecznych, czyli istotnych problemów dotyczących grup społecznych.

Opracowując Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznano także za niezbędną partnerską współpracę z osobami wykluczonymi społecznie i osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wałbrzycha składa się z dwóch części. Pierwsza to diagnoza społeczno-gospodarcza miasta. W diagnozie został przedstawiony obraz sytuacji mieszkańców Wałbrzycha oraz wskazanie kierunków przemian w przyszłości. Analiza objęła wybrane obszary życia społecznego: strukturę demograficzną społeczności lokalnej, rynek pracy i bezrobocie, sytuację gospodarczą, zatrudnienie, pomoc społeczną, ochronę zdrowia, profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień, niepełnosprawność, edukację, kulturę, turystykę, sport, rekreację. Część druga to określenie celu strategicznego, którego realizacja, w miarę bliskiej perspektywie czasowej, naprawi negatywne zjawiska na terenie miasta. Ustalono również obszary priorytetowe, szczegółowe cele operacyjne oraz zadania z nich wynikające.

Uzupełnieniem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wałbrzycha są programy wsparcia, do których należą m.in.:

- Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Miasta Wałbrzycha na lata 2013-2015 przyjęty Uchwałą Nr XLVI/432/2013 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 28 marca 2013 roku;
- Program Wspierania Rodziny i Program Rozwoju Pieczy Zastępczej przyjęty Uchwałą Nr XLVI/433/2013 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 28 marca 2013 roku;
- Program osłonowy „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 przyjęty Uchwałą Nr LVIII/588/2014 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 20 lutego 2014 roku;
- Program Aktywności Lokalnej dla Miasta Wałbrzycha na lata 2014-2015 przyjęty Uchwałą Nr LVIII/585/2014 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 20 lutego 2014 roku;
- Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Wałbrzycha na lata 2011-2015 przyjęty Uchwałą Nr LIX/508/10 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 10 listopada 2010 roku;

- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Wałbrzycha na lata 2011-2015 przyjęty Uchwałą Nr X/71/11 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 31 marca 2011 roku;
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Wałbrzycha przyjmowany corocznie Uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha na 2015 r. Ostatni Program na 2015 rok został przyjęty Uchwałą Nr LXVIII/700/2014 z dnia 13 listopada 2014 roku.

6.3 PROFILAKTYKA I PROMOCJA ZDROWIA

Wspierając politykę nowotworową w Polsce, Gmina Wałbrzych zdecydowała o wdrożeniu i sfinansowaniu wieloletniego „Programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV na lata 2014-2018”. Program w czerwcu 2014r. otrzymał pozytywną opinię Agencji Technologii Medycznych w Warszawie i został przyjęty do realizacji Uchwałą Nr LXV/661/2014 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 29 sierpnia 2014 r.

Szczepieniem przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego HPV, zostały objęte z dziewczynki w wieku 12 lat, zamieszkałe i na stałe zameldowane na terenie Wałbrzycha. W 2014 roku zostało zaszczepionych 249 dziewcząt z rocznika 2002. Koszt podania cyklu trzech dawek szczepionki, poprzedzonych kwalifikacyjnymi badaniami lekarskim, został w całości sfinansowany ze środków budżetowych Gminy Wałbrzych.

W ramach realizowanego programu została przeprowadzona kampania informacyjno-edukacyjna dla dziewcząt i chłopców z rocznika 2002 oraz ich rodziców-opiekunów i nauczycieli, na temat zasadności profilaktyki szczepień ochronnych przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego HPV, którą prowadził wykwalifikowany personel medyczny. Odbyły się również spotkania z rodzicami, podczas których zostali oni poinformowani o zaletach szczepień przeciwko HPV oraz o sprawach organizacyjnych, dotyczących przebiegu szczepień.

Ponadto w okresie sprawozdawczym udzielono dotacji Polskiemu Towarzystwu Opieki Paliatywnej Oddział w Wałbrzychu na realizację zadania publicznego pn.: „Udzielanie pomocy chorym na choroby nowotworowe w zakresie paliatywnej opieki domowej”. Głównym celem tych działań było sprawowanie paliatywnej opieki domowej w miejscu zamieszkania chorego, w jego terminalnej fazie choroby. Większość chorych na choroby nowotworowe przebywa w domu i jest im niezbędna opieka medyczna. Przeszkolony zespół: lekarzy, rehabilitantów, pielęgniarzy i psychologów z Poradni Opieki Paliatywno-Hospicyjnej, wykonywał cały szereg zabiegów przy chorych, wykorzystując specjalistyczny sprzęt medyczny, pielęgnacyjny i rehabilitacyjny, w tym sprzęt jednorazowego użytku. Również członkowie rodzin otrzymali wsparcie w zakresie nabycia umiejętności sprawowania właściwej opieki i pielęgnacji nad chorym np: zachowania czynności życiowych, utrzymania sprawności ruchowej, nauki chodzenia, żywienia a także zapobiegania problemom psychicznym związanym z długotrwałą i nieuleczalną chorobą członka rodziny, np.: dostarczenie motywacji do dalszego życia zarówno chorego jak i członków jego rodziny, udzielanie wsparcia psychicznego w ostatnich chwilach życia chorego jak i po jego śmierci. W 2014 roku wykonano 2.260 usług dla chorych, zadanie to jest współfinansowane przez Gminę Wałbrzych przez 18 lat.

Nieustannie pogarszający się stan zdrowia zębów dzieci i młodzieży oraz liczne próby łagodzenia tego zjawiska w postaci realizowanych od 2001 roku różnych działań profilaktycznych i oświatowo-zdrowotnych dla najmłodszych mieszkańców Wałbrzycha, były przesłanką dla tutejszego samorządu do podjęcia radykalnych rozwiązań tego problemu w postaci uruchomienia gabinetów stomatologicznych w szkołach. Nieustannie zapowiadane są konieczne systemowe rozwiązania, związane z reaktywacją szkolnych gabinetów dentystycznych bowiem zachorowalność na próchnicę i choroby przyzębia u dzieci i młodzieży osiąga niepokojący wymiar. Mając na uwadze powyższe, Gmina Wałbrzych podjęła inicjatywę uruchomienia gabinetów stomatologicznych w szkołach, w ramach opracowanego "Wałbrzyskiego programu profilaktycznej opieki stomatologicznej, zapobiegającego rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci z wałbrzyskich szkół podstawowych i gimnazjalnych na lata 2015 – 2017. W ramach tego Programu, Gmina przejmie na siebie ciężar finansowy związany z remontem i modernizacją pomieszczeń na gabinety

stomatologiczne, zakupem materiałów, sprzętu i wyposażenia oraz finansowania etatów lekarzy stomatologów i higienistek stomatologicznych. Program będzie realizowany w pięciu pilotażowych szkołach na terenie Miasta Wałbrzycha, a w kolejnych latach w następnych, tak aby docelowo każdy uczeń miał łatwy dostęp do stomatologicznych świadczeń profilaktyczno-leczniczych udzielanych na odpowiednio wysokim poziomie w swoim środowisku nauczania i wychowania. Z chwilą uzyskania pozytywnej opinii Agencji Oceny Technologii Medycznych w Warszawie, Program będzie sukcesywnie wdrażany, a uruchamianie gabinetów stomatologicznych w szkołach będzie priorytetowym celem strategicznym wałbrzyskiego samorządu z zakresu ochrony zdrowia, na najbliższe lata.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień „ANIMA” realizował dofinansowane z budżetu miasta programy tj. "Ponadpodstawowy program terapeutyczny dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych", "Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi i ich rodzi".

Ponadto, we współpracy z organizacjami pozarządowymi Gmina prowadziła profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie środowiskowych programów profilaktycznych i pozalekcyjnych zajęć sportowych .

Realizowane były również działania na rzecz promowania abstynencji i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców miasta, a w szczególności wspieranie działalności ruchów samopomocowych i środowisk trzeźwościowych.

6.4 REALIZACJA PROGRAMÓW WSPARCIA RODZIN Z OSOBĄ NIEPEŁNOSPRAWNA I PRZEWLEKLE CHORĄ ORAZ FORM POMOCY DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Przedstawienie diagnozy problemu niepełnosprawności w mieście Wałbrzychu oraz dotychczas podejmowanych działań na rzecz osób niepełnosprawnych, określenie zadań, których realizacja przyczyniłaby się do poprawy warunków funkcjonowania osób o ograniczonej sprawności w społeczności lokalnej, przy uwzględnieniu istniejących zasobów i możliwości miasta w zakresie realizacji tych zadań jest celem Programu Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych miasta Wałbrzycha w latach 2013-2015.

Skuteczna pomoc społeczna i rehabilitacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych może być prowadzona przez samorząd terytorialny tylko w przypadku zabezpieczenia odpowiednich funduszy celowych i środków unijnych. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych finansowana jest głównie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Zaplanowane zadania realizowane są przy ścisłej współpracy ze Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy współudziale organizacji pozarządowych działających na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców miasta.

W Programie poza diagnozą problemu ustalono również cele i zadania wynikające bezpośrednio z oceny sytuacji osób niepełnosprawnych zamieszkałych w mieście. Realizacja celów działań wynikających z „Programu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych” jest zgodna z kierunkami działań ujętymi w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Wałbrzycha na lata 2009-2015.

Program Dogoterapia program realizowany w Integracyjnym Przedszkolu Samorządowym Nr 17 z Oddziałami Specjalnymi im. "Jana Brzechwy". Kwotę 4000.00 zł. przeznaczono z budżetu miasta na wynagrodzenie dla dogoterapeuty – osoby posiadającej odpowiednie uprawnienia do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi, oraz wyszkolonym i posiadającym certyfikat do pracy z dziećmi psem.

CEL 7 SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE

7.1 AKTYWNA WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Współpraca z 12 organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Organizacja warsztatów, konferencji, spotkań.

7.2 PRZEZNACZENIE CZĘŚCI ŚRODKÓW Z BUDŻETU MIASTA NA REALIZACJĘ ZADAŃ WŁASNYCH W RAMACH WAŁBRZYSKIEGO BUDŻETU PARTYCYPACYJNEGO

Budżet partycypacyjny, zwany również obywatelskim, to specjalnie wydzielona kwota z budżetu naszego miasta, o wydaniu której zdecydują sami mieszkańcy Wałbrzycha.

Miernik realizacji zadania: Wielkość środków z budżetu miasta przeznaczanych na Wałbrzyski Budżet Partycypacyjny.

Zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej do rozdzielenia była kwota 4.000.000 zł z czego:

- a) na projekty ogólnomiejskie – 1.800.000 zł,
- b) na projekty o charakterze lokalnym (dzielnice) – 2.200.000 zł.

W ramach projektów zadań o charakterze lokalnym, na każdą dzielnicę przypadał następujący limit kwot:

- Śródmieście, Gaj – 286.000 zł
- Nowe Miasto – 198.000 zł
- Stary Zdrój – 176.000 zł
- Podgórze, Stary i Nowy Glinik – 176.000 zł
- Biały Kamień, Konradów – 264.000 zł
- Sobięcín – 132.000 zł
- Szczawienko, Książ, Lubiechów – 88.000 zł
- Poniatów – 44.000 zł
- Rusinowa, Kozice – 66.000 zł
- Piaskowa Góra – 374.000 zł
- Podzamcze – 396.000 zł

Miernik realizacji zadania: Liczba projektów zgłoszonych w ramach Wałbrzyskiego Budżetu Partycypacyjnego.

Ogółem zgłoszono 85 projektów lokalnych i 36 ogólnomiejskich. Po zweryfikowaniu pozostały 53 projekty lokalne i 18 ogólnomiejskich.

Frekwencja w trakcie głosowania nad projektami wyniosła 22,12%. W tabeli poniżej zaprezentowane zostały zwycięskie projekty.

Lp.	Nazwa zadania	Szacunkowy koszt	Liczba oddanych głosów	Opis
A. PROJEKTY OGÓLNO Miejskie				
1.	Rozbudowa Hospicjum Stacjonarnego podniesienie jakości opieki nad chorymi i ich Rodzinami	1.450.000 zł	3945	Projekt ma na celu podniesienie jakości opieki hospicyjnej poprzez zmianę funkcjonalności obiektu Hospicjum wraz z jego rozbudową. Rozbudowa polegać będzie na dobudowaniu następujących pomieszczeń: 2 sal chorych (liczba łóżek – 4), pokoju pożegnań, miejsca, w którym bliscy zmarłego pacjenta mają warunki by spokojnie pożegnać się z nim (Pro morte), centrum wolontariatu medycznego i akcyjnego, centrum wsparcia psychologicznego chorych, ich rodzin, dzieci osieroconych, gabinet fizjoterapii, wyposażanie sprzętu

				medycznego.
B. PROJEKTY LOKALNE				
B.1. ŚRÓDMIEŚCIE, GAJ				
2.	Nasze zielone i bezpieczne podwórko – między ul. Wysockiego a ul. Chrobrego	180.000 zł	291	1. Uporządkowanie istniejącego terenu, utwardzenie drogi wewnętrznej (kostką polbruk 8 cm) biegnącej wokół terenu zielonego (działki 38/4, 38/5 i placyk działki 46/1) oraz wydzielenie miejsc parkingowych. 2. Wydzielenie miejsca na segregację śmieci. 3. Wydzielenie i wyposażenie placu zabaw w urządzenia zabawowe z możliwością grania w koszykówkę i siatkówkę oraz ławki, a także oświetlenie terenu. 4. Montaż dwóch kamer (jedna zamontowana na działce nr 38/4 drugą na działce 46/1 obejmujące cały teren), jeśli będzie to możliwe – obie podłączone do monitoringu miejskiego.
3.	Nasz zielony i bezpieczny plac zabaw - między ul.Przemysłową a ul. 1 Maja	50.000 zł	287	1. Rewitalizacja zdegradowanego terenu znajdującego się wśród starej zabytkowej miejskiej zabudowy. 2. Wycinka samosiewów, zniszczonych starych drzew, wydzielenia miejsca na segregację śmieci. 3. Wydzielenie i wyposażenie placu zabaw w urządzenia zabawowe, terenowa siłownia, kosz do gry w koszykówkę, ławki oraz oświetlenie terenu
4.	Budowa sieci bezpłatnego radiowego dostępu do sieci Miejski Internet Wałbrzych	60.000 zł	284	Koncepcja uruchomienia punktów dostępu bezprzewodowego do sieci Internet przy wykorzystaniu infrastruktury wybudowanej dla potrzeb monitoringu wizyjnego, pozwala za wielokrotnie mniejsze środki finansowe wykonanie zadania np. w odróżnieniu od sytuacji gdyby inwestycję trzeba było realizować osobno. Orientacyjny koszt na budowę jednego punktu dostępu do sieci Internet, z uwzględnieniem powyższej propozycji będzie wynosił około 2000 zł netto zamiast 20.000 zł lub więcej, gdyby inwestycję realizować jako osobne zadanie. W pobliżu zamontowanych kamer należy zamontować urządzenia, które za pośrednictwem istniejącej sieci będą dostarczać darmowy sygnał internetu.
B.2. NOWE MIASTO				
5.	„Nowomiejski Ekoogród – centrum spotkań mieszkańców” – realizowany przez RWS	125.700 zł	461	Na działce nr 425 między ul. Krętą a Bogusławskiego: 1. Wybudowanie stałej sceny z elementów granitowych, która na stałe wkomponuje się w to miejsce i będzie wykorzystywana podczas pikników, spotkań edukacyjnych, sportowych i kulturalnych w dzielnicy. 2. Montaż na terenie ogrodowych lamp solarnych typu LEDDY. Wykończenie pełnowymiarowego toru na bule

	„Nowe Miasto”			z elementów granitowych (do tej pory zostało wszystko wykonane oprócz obrzeży toru); 3. Wymiana ogrodzenia terenu, wybudowanie dużego grilla, wymiana schodów i obrzeży przy wejściu na teren działki. 4. Odbudowa i naprawa starej altany ogrodowej (demontaż i wymiana dachu, papowanie, nowe orynnowanie altany, demontaż zgniłej podłogi i jej kapitalna wymiana, naprawa okna i drzwi, kompleksowe malowanie całości konstrukcji). 5. Zagospodarowanie usypanej skarpy na stałe trybuny przy scenie dla odwiedzających mieszkańców (skarpa została przygotowana pod ten cel – odpowiednio wcześniej została powiększona i usypana). 6. Podbudowa i wykończenie wjazdu na teren (została już wykonana brama wjazdowa). 7. Zasadzenia krzewów i roślinności ogrodowej upiększającej teren (tuje żywopłotowe, krzewy i drzewka owocowe i ozdobne). 8. Zakup brakującego materiału na wykończenie ognistego kręgu przyjaźni (palenisko wraz z ławkami granitowymi, obrzeżami i wzorem w kształcie promieni słońca zostało już wykonane) – brakuje tylko kostki granitowej na podłożu okręgu. 9. Utworzenie kamiennej studni życzeń – obrzeże granitowe wraz z zadaszaniem drewnianym. 10. Montaż infrastruktury ogrodowej – drewnianego pawilonu oraz ławek.
6.	„Popołudnie w sieci” projekt uruchomienia bezpłatnej pracowni komputerowej	72.300 zł	439	Uruchomienie bezpłatnej pracowni komputerowej w siedzibie Rady Wspólnoty Samorządowej „Nowe Miasto” przy ul. Piłsudskiego 102 w Wałbrzychu.
B.3. STARY ZDRÓJ				
7.	Budowa parkingu dla samochodów osobowych – ul. Armii Krajowej 72	51.830 zł	382	Przebudowa placu po wyburzonym budynku mieszkalnym (działka nr 151) znajdującego się 10 m od granicy budynku mieszkalnego przy ul. Armii Krajowej 72 w Wałbrzychu. Zakres prac: 1. Usunięcie krzewów znajdujących się na terenie budowy. 2. Przygotowanie gruntu do położenia kostki betonowej. 3. Ułożenie 300 m ² kostki betonowej na pow. działki. 4. Oznaczenie miejsc parkingowych zgodnie z projektem uwzględniającym przepisy budowlane. 5. Realizacja prac związanych z budową parkingu powinna zostać wykonana w trakcie przebudowy odcinka drogi Dworzec Miasto – Politechnika.
8.	„Zielona siłownia” –	105.000 zł	207	Teren boiska przy Zespole Szkół Techniczno – Budowlanych w Wałbrzychu: instalacja urządzeń

	miejsce rekreacyjne dla uczniów Zespołu Szkół Techniczno-Budowlanych i mieszkańców Starego Zdroju			rekreacyjnych – orbitek, wioślarz, wahadło, narciarz, łańka, biegacz, prasa do nóg, rower. Całość pokryta drewnianą wiatą.
B.4. PODGÓRZE, STARY i NOWY GLINIK				
9.	„Im bezpieczniejsze boisko – tym mniej dzieci w bramach” ul. Jagiellońska	90.000 zł	1151	Renowacja stadionu Klubu Piłkarskiego KP „Gwarek” Wałbrzych przy ul. Jagiellońskiej 24: 1. Roboty przygotowawcze – profilowanie istniejącego terenu. 2. Wykonanie rowów chłonnych po obwodzie boiska. 3. Nawiezenie i wprowadzenie warstwy wegetacyjnej. 5. Wysiew trawy wraz z nawozem. 6. Wyrównanie i zagęszczanie nawierzchnie.
10.	Sport nic nie kosztuje, a kto go uprawia wiele zyskuje – Modernizacja Obiektu sportowego Klubu Piłkarskiego „Podgórze” – ul. Nowy Dom	80.000 zł	890	Miejszem wykonania zadania jest obiekt sportowy drużyny piłkarskiej KP „Podgórze”. Stadion, na terenie którego ma zostać przeprowadzona modernizacja jest ulokowany przy ul. Nowy Dom w górnej części dzielnicy Podgórze. Znajduje się tam kilkaset miejsc przeznaczonych dla kibiców w tym 100 to miejsca siedzące. Ponadto szatnie, budynek sędziowski, pomieszczenie gospodarcze, stanowisko komentatorskie oraz boisko do uprawiania ulicznej koszykówki (Streetball). Celem projektu jest doprowadzenia całego obiektu sportowego do właściwego stanu pod względem bezpieczeństwa i wizerunku. Aby spełnić te cele to przede wszystkim należy wykonać następujące prace: 1. Ogrodzenie płyty boiska, która umożliwi ochronę przed dzikimi zwierzętami, które często niszczą jej nawierzchnię. 2. Zainstalowanie krzesełek boiskowych wraz z wiatami dla zawodników rezerwowych a dla wszystkich tam przebywających osób ławek wzdłuż płyty boiska. 3. Remont dachu w pomieszczeniu sędziowskim i gospodarczym oraz toalety. 4. Wymiana drzwi wejściowych w szatni, budynku sędziowskim, gospodarczym i medialnym. 5. Zakup ciągnika – kosiarki do pielęgnacji murawy i korony stadionu oraz odśnieżania obiektu.
B.5. BIAŁY KAMIENI, KONRADÓW				
11.	Zagospodarowanie terenów zielonych przy PSP nr 6	122.300 zł	1074	Planuje się zagospodarowanie terenu przy Publicznej Szkole Podstawowej nr 6, ul. Andersa 50 poprzez budowę takich obiektów: 1. Plac zabaw dla małych dzieci (przygotowanie terenu pod nawierzchnie bezpieczne,

				położenie nawierzchni bezpiecznej, zainstalowanie urządzeń na placu zabaw, zainstalowanie urządzeń na placu zabaw, zainstalowanie urządzeń małej architektury). 2. Boisko do siatkowej piłki plażowej (wynajęcie koparko-ładowarki do wykopania niecki, ułożenie na dnie geowłókniny filtracyjnej, zakup i wypełnienie przygotowanej niecki piaskiem płukany, zakup i montaż sprzętu do siatkówki plażowej). Celem jest stworzenie odpowiednich i bezpiecznych warunków dla rozwoju dzieci nie tylko uczęszczających do szkoły, ale także wszystkich okolicznych mieszkańców. Planuje się w przyszłości utworzenie szkoły z oddziałami sportowymi. Odpowiednie zagospodarowanie terenu jest więc działaniem niezbędnym.
12.	Boisko do piłki nożnej przy ul. Spacerowej	65.800 zł	1034	Teren pod boisko do piłki nożnej usytuowany jest przy ul. Spacerowej w dzielnicy Konradów. Obejmuje działki miejskie o nr 304-307. Opis projektu: wykonanie projektu i dokumentacji, niwelacja terenu, drenaż, zakup i położenie trawy w rolkach, ogrodzenie całego terenu siatką systemową, wraz ze słupkami, zakup i zainstalowanie dwóch bramek, montaż furtki parcelowej, zakup i montaż dwóch ławek i kosza na śmieci. Uzasadnienie: Celem jest stworzenie odpowiednich i bezpiecznych warunków dla rozwoju dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców dzielnicy. Nowe boisko umożliwi atrakcyjny, bezpieczny i aktywny wypoczynek na świeżym powietrzu.
13.	Plac zabaw przy ul. Ludowej i Reja	75.000 zł	923	Lokalizacja projektu: Teren przy ul. Ludowej i ul. Reja. obręb 14 – Biały Kamień, działka 310. Opis projektu: Ogrodzenie terenu, posadzenie krzewów, pokrycie go bezpieczną nawierzchnią. Montaż urządzeń do zabaw ruchowych dla dzieci, elementy małej architektury, ławki, kosze na śmieci, tablica informacyjna. Uzasadnienie: Utworzenie nowego placu zabaw, gdzie obecnie znajduje się niezagospodarowany teren.
B.6. SOBIĘCIN				
14.	„Ścieżka Zdrowia” w parku im. Tadeusza Kościuszki przy ul. Jordana	131.960 zł	320	Lokalizacja projektu: teren parku im. T. Kościuszki przy ul. H. Jordana. Ścieżka powinna być usytuowana przy piaskownicy na graniczącej z nią polanie. Opis projektu: zamontowanie urządzeń do ćwiczeń, wykonanie małej architektury polegającej na budowie ścieżek oraz wysypanie miejsc gresem wokół urządzeń, zaprojektowanie i montaż oświetlenia terenu z zabudowanymi urządzeniami, zaprojektowanie i montaż urządzeń monitorujących z możliwością przesyłu obrazu do działu

				monitoringu miasta. Uzasadnienie: Głównym celem realizacji zadania jest zapewnienie mieszkańcom dzielnicy spędzenia wolnego czasu, a co za tym idzie: możliwości ćwiczeń na wolnym powietrzu, propagowanie zdrowego trybu życia – ćwiczenia fizyczne, brak jakichkolwiek możliwości prowadzenia aktywnego fizycznie uprawiania sportu. Możliwości uprawiania tężyzny fizycznej pomoże w zwalczaniu i niedopuszczaniu do chorób niedokrwiennych.
B.7. SZCZAWIENKO, KSIAŻ, LUBIECHÓW				
15.	Bądź sprawny bez względu na wiek, czyli międzypokoleniowa integracja przez sport – ul. Wrocławska	88.000 zł	313	Lokalizacja projektu: Projekt dotyczy rewitalizacji placu zabaw o powierzchni 23 ary umiejscowionego w dzielnicy Szczawienko przy ul. Wrocławskiej. Właścicielem działki jest Gmina Wałbrzych obręb nr 4 Szczawienko działka nr 99/10. Opis projektu: Projekt zakłada wykonanie w pełni bezpiecznego i przyjaznego placu rekreacyjnego, wyposażonego w instalację tzw. modułowych siłowni plenerowych. Plac zostanie wyposażony w oświetlenie i ekrany panelowe (od strony ul. Wrocławskiej) zapobiegające hałasowi i przedostawaniu się znacznej ilości spalin.
B.8. PONIATÓW				
16.	Odnowienie schodów w dzielnicy Poniatów – zejście z ul. Karczykowskich do ul. Piotrowskiego	44.000 zł	104	Lokalizacja projektu: schody – zejście – łączące dzielnicę Poniatów z ul. Piotrowskiego. Schody znajdują się w lesie, stanowią łącznik, skrót dla mieszkańców Poniatowa. Opis projektu: Naprawa lub wymiana stopni i nawierzchni oraz poręczy z uwzględnieniem oświetlenia. Stopnie powinny być odpowiednio ułożone z zachowaniem wymaganych wymiarów wysokości, szerokości i rozstawów pomiędzy stopniami należy wprowadzić spoczniki. Dla zachowania bezpieczeństwa, co za tym idzie usprawnienia wejścia i zejścia – powinno się zamontować poręcze. Aby usprawnić poruszanie się i w celu bezpieczeństwa (w godzinach zmierzchu i nocy) powinno zostać zamontowane oświetlenie. Uzasadnienie: celem tego projektu jest przede wszystkim umożliwienie przemieszczania się osobom zamieszkującym dzielnicę Poniatów, w tym młodzieży szkolnej do środków komunikacji miejskiej (autobusy kursują w dzielnicy Poniatów co godzinę), Śródmieścia, przychodni, szkół.
B.9. RUSINOWA, KOZICE				
17.	„Familia” Plac rekreacyjno-sportowy –	43.129 zł	225	Lokalizacja projektu: projekt umiejscowiony jest w dzielnicy Rusinowa na Osiedlu Górniczym, w miejscu, w którym znajduje się istniejący plac zabaw. Obszar

	Os. Górnicze			projektu obejmować będzie część działki nr 127/32 obręb 36 Rusinowa, stanowiący własność Gminy Wałbrzych. Opis projektu: w proponowanym projekcie zostaną wykonane i zamontowane elementy doposażające istniejący plac zabaw: sześciokąt wielofunkcyjny, zestaw zabawowy połączony z torem przeszkód, huśtawka podwójna z gumowym siedziskiem. Dodatkowo zostaną zamontowane trzy elementy do ćwiczeń fitness: wyciskanie siedzące, prasa nożna, ławka. Projekt uwzględnia również zamontowanie czterech ławek do siedzenia. Teren opisany we wniosku nie wymaga dodatkowych prac przygotowawczych, ponieważ jest już częściowo zagospodarowany jako teren rekreacyjny. Głównym etapem realizacji zadania będzie wyłonienie firmy, która wykona i zamontuje proponowane elementy we wskazanym we wniosku miejsc.
18.	Remont i doposażenie siedziby RWS „Rusinowa Kozice” na potrzeby świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży oraz osiedlowego Klubu Seniora	21.696 zł	202	Lokalizacja: Osiedle Górnicze 48, działka nr 127/7 i 127/6 obręb 30 Rusinowa. Opis projektu: Zostanie wykonany remont pomieszczeń zlokalizowanych na parterze budynku polegający na: przygotowaniu pomieszczeń pod malowanie farbami emulsyjnymi starych tynków wraz z dwukrotnym ich malowaniem, wymianą drzwi wewnętrznych do pomieszczenia. Zostaną zakupione następujące elementy wyposażenia: 30 krzesel, 6 dużych stołów (lub w zależności od ich wielkości przystosowanej do obsługi 30 krzesel), 3 biurka, 3 krzesła biurowe, 3 zestawy komputerowe, 1 drukarka, 1 telewizor plazmowy 40” z możliwością powieszenia na ścianie, 1 wieża stereo, 1 DVD typu kino domowe, podłączenie stanowisk komputerowych do internetu sieciowego oraz podłączenie do lokalnej kabłówki UPC, montaż żaluzji pionowych na oknach frontowych.
B.10. PIASKOWA GÓRA				
19.	Ogródek Jordanowski – reaktywacja – etap I „Integracja RAZ DWA TRZY! – dzieci, młodzież oraz my”- ul. Dunikowskiego	374.000 zł	1055	Lokalizacja projektu: ul. Dunikowskiego 14. Opis projektu obiekt był ogrodzony, oświetlony i nagłośniony. Składał się z parterowego pawilonu z 2 salkami do zajęć, podręcznego magazynku na narzędzia i sprzęt sportowo-zabawowy, małego pomieszczenia dla instruktora, niewielkiej szatni w wiatrołapie/korytarzyk oraz 2 toalet. Budynkowi towarzyszyły: plac zabaw dla dzieci z różnymi urządzeniami oraz brodzikiem i piaskownicą, górka saneczkowa, boisko żwirowe do gry w siatkówkę, badmintona i zabaw rekreacyjnych, a także – najdalej od budynku- boisko asfaltowe do gry w piłkę

				nożną i innych gier i zabaw. Zadanie obejmuje w 2014r. wykonanie pierwszej fazy reaktywacji i przywrócenia obiektu do dawnych funkcji. Koncentruje się tylko na najwyższym poziomie terenu tj. byłym placu zabaw i miejscu odpoczynku (aktualnie wyposażonym w kilka prostych urządzeń zabawowych i ławeczek oraz puste miejsce po zburzonym pawilonie).
B.11. PODZAMCZE				
20.	Budowa Sportowego Parku Malucha – PSP Nr 21	396.000 zł	1545	Lokalizacja projektu: teren Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 21 im. Olimpijczyków Polskich przy ul. Grodzkiej. Zagospodarowanie części terenu po starym boisku (jego części nieużywanej, porośniętej trawą). Plac byłego boiska mieści się przed głównym wejściem do szkoły. Zagospodarowana ma być część około 1/4 byłego boiska o wymiarach 30 na 40 metrów. Opis projektu: budowa małego boiska wielofunkcyjnego dla małych dzieci- wielkość 200 m ² , nawiezienie piasku pod urządzenia sportowe, wyposażenie parku sportowego w urządzenia sportowe, rekreacyjne i zabawowe, postawienie ławeczek i koszy na śmieci, ogrodzenie małego boiska.

7.3 INFORMATYZACJA USŁUG PUBLICZNYCH ON-LINE URZĘDU I JEDNOSTEK PODLEGŁYCH (ELEKTRONICZNE ZAŁATWIANIE SPRAWY: ZŁOŻENIE WNIOSKU, INFORMACJA DLA WNIOSKODAWCY, REALIZACJA WNIOSKU, DOSTARCZENIE ZAMÓWIENIA, PŁATNOŚĆ ELEKTRONICZNA)

Miernik realizacji zadania: Liczba e-usług oferowanych przez UM i jednostki podległe - 18.

Informatyzacja usług publicznych on-line urzędu i jednostek podległych przedstawia się następująco:

1. W zakresie wykonania i wdrożenia systemu zarządzania oświatą dla UM i podległych mu jednostek organizacyjnych wykonano i wdrożono portal edukacyjny min. w zakresie rekrutacji dzieci do placówek oświatowych.
2. W zakresie wdrożenia platformy do wspomagania obsługi systemu gospodarki odpadami komunalnymi, przygotowano portal, który umożliwi składanie deklaracji wraz z możliwością dokonywania płatności online oraz złożono wnioski o akceptację przygotowanego formularza do akceptacji przez centralne repozytorium dokumentów ePUAP. Uruchomienie ww. portalu po akceptacji formularza.
3. W zakresie wdrożenia Portalu Interesanta, przygotowano platformę współpracującą z portalem ePUAP do obsługi interesantów zamawiających materiały i dokumenty z Internetowego Systemu Informacji Przestrzennej z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznej.
4. W zakresie usług dostępnych w elektronicznej platformie usług administracji ePAUP przygotowano i wdrożono 16 usług.

7.4 URUCHOMIENIE SERWISU INTERNETOWEGO URZĘDU MIEJSKIEGO UKIERUNKOWANEGO NA PROCES KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ (INTERAKTYWNE NARZĘDZIE KONSULTACJI SPOŁECZNYCH ZACHĘCAJĄCE DO ANGAŻOWANIA SIĘ W SPRAWY MIASTA, WYRAŻANIA WŁASNYCH OPINII I DZIELENIE SIĘ POGLĄDAMI).

Miernik realizacji zadania: Liczba wejść na stronę internetową Urzędu Miejskiego - 290.735 od początku funkcjonowania strony

W ramach realizacji zadania 7.4 pn. Uruchomienie serwisu internetowego Urzędu Miejskiego ukierunkowanego na proces komunikacji społecznej (interaktywne narzędzie konsultacji społecznych zachęcające do zaangażowania się w sprawy miasta, wyrażania własnych opinii i dzielenia się poglądami) przeprowadzono postępowanie przetargowe oraz zaprojektowano, wykonano i wdrożono portal internetowy Gminy Wałbrzych.

7.5 ROZWÓJ I PROMOCJA WOLONTARIATU

Miernik realizacji zadania: liczba zrealizowanych programów promujących wolontariat – 4 (Kluby „8” Młodzieżowego Wolontariatu). W ramach działania szkolnych Klubów „8” Młodzieżowego Wolontariatu, zrealizowano: „Piknik Wolontariusza”, „Wigilię Wolontariusza”, „Dzień Na TAK”, „Bal Integracyjny”).

7.6 TWORZENIE NOWYCH I ROZWÓJ ISTNIEJĄCYCH ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

W roku 2014 powstało 7 Fundacji i 6 Stowarzyszeń.

7.7 ANIMACJA WAŁBRZYSKICH ŚRODOWISK LOKALNYCH

W okresie sprawozdawczym, nie podjęto działań w tym zakresie.

7.8 WYSZUKIWANIE I WSPARCIE LIDERÓW LOKALNYCH

W okresie sprawozdawczym, nie podjęto działań w tym zakresie.

7.9 ROZWÓJ SAMOORGANIZACJI MIESZKAŃCÓW WAŁBRZYCHA

Realizacja zadań wyłonionych w ramach Budżetu Partycypacyjnego tj.:

Plac zabaw przy ul. Reja i ul. Ludowej w dzielnicy Biały Kamień, zagospodarowanie terenów zielonych przy PSP 6 w dzielnicy Biały Kamień, Sport nic nie kosztuje, a kto go uprawia wiele zyskuje – modernizacja obiektu klubu piłkarskiego Podgórze – ul. Nowy Dom w dzielnicy Podgórze, Familia – plac rekreacyjno-zabawowy – Osiedle Górnicze w dzielnicy Rusinowa, Bądź sprawny bez względu na wiek, czyli międzypokoleniowa integracja przez sport - ul. Wrocławska w dzielnicy Szczawienko, Remont i doposażenie siedziby Rady Wspólnoty Samorządowej Rusinowa Kozice na potrzeby świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży oraz Osiedlowego Klubu Seniora w dzielnicy Rusinowa, Ścieżka zdrowia w Parku im. Tadeusza Kościuszki przy ul. Jordana w dzielnicy Sobięcin, Zielona siłownia – miejsce rekreacyjne dla uczniów Zespołu Szkół Techniczno-Budowlanych i mieszkańców Starego Zdroju przy ul. Przywodnej w dzielnicy Stary Zdrój, Nasze zielone i bezpieczne podwórko między ul. Wysockiego a ul. Chrobrego w dzielnicy Śródmieście, Nowomiejski Ekoogród – centrum spotkań mieszkańców RWS Nowe Miasto, Parking dla samochodów osobowych przy ul. Armii Krajowej 72 w dzielnicy Stary Zdrój, Ogródek Jordanowski – reaktywacja – etap I integracja raz, dwa, trzy – dzieci, młodzież oraz my – zagospodarowanie terenu przy ul. Dunikowskiego w dzielnicy Piaskowa Góra, Budowa Sportowego Parku Malucha przy PSP 21 w dzielnicy Podzamcze, Budowa sieci bezpłatnego dostępu do sieci miejski internet w dzielnicy Śródmieście, Im bezpieczniejsze boisko tym mniej dzieci w bramach – stadion przy ul. Jagiellońskiej w dzielnicy Podgórze, Popołudnie w sieci' – projekt uruchomienia bezpłatnej pracowni komputerowej w dzielnicy Nowe Miasto, Boisko do piłki nożnej przy

ul. Spacerowej w dzielnicy Konradów, Odnowienie schodów – zejście z ul. Burczykowskich do ul. Piotrowskiego w dzielnicy Poniatów, Rozbudowa wałbrzyskiego Hospicjum.

7.10 TWORZENIE WARUNKÓW DO AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI JAKO PODSTAWY INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Realizacja projektu utworzenia Centrum Integracji 5i przy ul. Limanowskiego.
Projekt jest w trakcie realizacji.

7.11 REALIZACJA KAMPANII SPOŁECZNYCH NA RZECZ PRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

„Transport bez barier”. Likwidacja barier transportowych na terenie miasta Wałbrzycha, dostosowanie usług transportowych w Wałbrzychu do potrzeb osób niepełnosprawnych, starszych oraz matek z małymi dziećmi w wózkach. Przeprowadzono szkolenie kierowców autobusów komunikacji miejskiej oraz konduktorów. Szkolenie odbyło się na terenie zajezdni autobusowej przy ul. Ludowej. Celem akcji było wypracowanie systemu obsługi, który będzie wpływał na wzrost jakości świadczonych usług, które staną się bardziej dostępne dla mieszkańców, przyczyni się do bardziej aktywnego trybu życia osób niepełnosprawnych. Realizacji tej kampanii przyświeca hasło „Wałbrzych miastem wolnym od barier”.

W ramach działania zmierzającego do ograniczenia barier transportowych, miasto zakupiło samochód do przewozu dzieci z Publicznej Szkoły Podstawowej Specjalnej Nr 10, wysokość środków z budżetu miasta przeznaczona na wkład własny wyniosła 37 478,85 zł.

Skorzystaliśmy z programu PFRON pn.: „Program wyrównywania różnic między regionami II”- obszar D. Kwota dofinansowania przyznana z Funduszu wyniosła 118.921,15 zł.

CEL 8 SZEROKI ZAKRES MOŻLIWOŚCI SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO I ROZWIJANIA ZAINTERESOWAŃ

8.1 OPRACOWANIE I REALIZACJA KONCEPCJI FUNKCJONOWANIA MUZEUM W WAŁBRZYCHU (W TYM MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY)

Strategia Rozwoju Muzeum w Wałbrzychu opracowana w roku 2012 jest konsekwentnie realizowana. Jej najważniejsze założenia oraz stan realizacji:

- nadanie muzeum profilu muzeum porcelany
  - zrealizowane pod względem ekspozycji, oferty edukacyjnej,
  - zmiana nazwy - decyzja Rady Miejskiej Wałbrzycha
- zwiększenie liczby turystów oraz znaczące podniesienie jakości ich obsługi
  - nowe pomieszczenie recepcji i sklepu z pamiątkami,
  - do maja uruchomiony zostanie system identyfikacji wizualnej ułatwiający samodzielne zwiedzanie,
  - szkolenia dla pracowników zajmujących się kontaktami z klientem - obsługa, przewodnicy, dział edukacji i promocji
- stworzenie z muzeum znaczącego ośrodka naukowego, oświatowego i wystawienniczego zajmującego się tematyką historii porcelany, przede wszystkim porcelany śląskiej
  - nawiązywanie kontaktów z ośrodkami naukowymi, współpraca w zakresie konferencji, publikacji i innych działań popularyzujących muzeum w tych środowiskach
  - zakończony 1. etap programu digitalizacji zbiorów - udostępnienie online bazy danych

- eksponatów dla celów badawczych
- modernizacja przestarzałej infrastruktury budowlanej i technicznej
    - o zrealizowane inwestycje - remont dachu wraz z adaptacją pomieszczeń poddasza na magazyny i biura, remont sal ekspozycyjnych
    - o realizowane inwestycje - remont ciągów komunikacyjnych i pomieszczeń biurowych
    - o planowane inwestycje - wymiana stolarki okiennej i renowacja zabytkowej stolarki drzwiowej, remont dziedzińca przed budynkiem (wymiana płyt chodnikowych na kostkę granitową, naprawa muru oporowego, wymiana ogrodzenia), wymiana systemu sygnalizacji ppoż., w perspektywie do roku 2020 - konieczna będzie modernizacja kotłowni c.o. (wymiana pieca) oraz odświeżenie elewacji.

8.2 BUDOWA KOMPLEKSU SPORTOWEGO PRZY UL. CHOPINA (NOWE MIASTO)

W roku 2014 wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową oraz uzyskano decyzję o pozwoleniu na budowę.

Gmina Wałbrzych ubiega się o dotację na realizację zadania z Ministerstwem Sportu i Turystyki. Modernizacja stadionu została ujęta w Planie Wieloletnim Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu. W dniu 16 marca 2015 r. zostanie złożony wniosek o ujęcie zadania w Planie Rocznym 2015 r.

8.3 ZAGOSPODAROWANIE STADIONU PRZY UL. SPORTOWEJ NA CENTRUM SPORTÓW MOTOROWYCH (SOBIĘCIN)

W ramach zadania opracowano Program Funkcjonalno -Użytkowy oraz dokumentację projektową i złożono zgłoszenie budowy dotyczące zagospodarowania terenu wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą zapewniającą dostawę i odbiór mediów na potrzeby obiektu oraz kontenerów (oświetlenie, kanalizacja sanitarna i deszczowa, woda). Złożony został również wniosek o uzyskanie warunków zabudowy na postawienie zespołu kontenerów.

8.4 WSPARCIE MIASTA DLA TWORZENIA INFRASTRUKTURY KULTURALNEJ W ŚRÓDMIEŚCIU (GALERIE SPRZEDAŻNE, GALERIE SZTUKI)

1) Muzeum

Muzeum z racji lokalizacji w ścisłym Śródmieściu Wałbrzycha stanowi istotny element na mapie kulturalnej tej części miasta. Oprócz działalności prowadzonej w swojej siedzibie (działania wystawiennicze i edukacyjne), która jest czynnikiem przyciągającym wałbrzyszan i przyjezdnych do śródmieścia, muzeum uczestniczy i uczestniczyć będzie w przedsięwzięciach „zagospodarowujących” szerszą przestrzeń miejską - imprezy plenerowe (Noc Muzeów, Święto Flagi, wystawy plenerowe poza siedzibą placówki).

Czynnikiem wspierającym tworzenie infrastruktury kulturalnej w Śródmieściu byłoby wdrożenie rozwiązań systemowych stosowanych w innych miastach w postaci np.:

- łączonych biletów wstępu do instytucji kultury z ewentualną ofertą rabatową w punktach gastronomicznych,
- okresowych biletów komunikacji miejskiej z rabatem na bilety wstępu do instytucji kultury (oferta szczególnie dla osób przyjezdnych),
- kuponów rabatowych wstęp do instytucji kultury drukowanych np. w WIK-u,
- bezpłatnego parkowania na podstawie biletu wstępu do instytucji kultury.

2) Kalendarium imprez zorganizowanych przez Wałbrzyski Ośrodek Kultury w Śródmieściu:

	Data	Nazwa	Miejsce
1.	04, 11, 18, 25. 04 2014	Kino Plenerowe	Amfiteatr STYK, Wałbrzych
2.	17-25.07.2014	Plener Malarski „Waldenburgiensis VII”	Wałbrzych
3.	19-21.09.2014	Letni plener fotograficzny	Wałbrzych
4.	15.10.2014	Koncert uczestników Wałbrzyskiej Szkoły Talentów	Muzeum w Wałbrzychu
5.	08-24.12.2014	XII Wałbrzyski Jarmark Świąteczny	Rynek
6.	22.12.2014	Koncert Kolęd w ramach XII Wałbrzyskiego Jarmarku Świątecznego	Rynek
7.	22.12.2014	Rozdanie nagród w konkursie „Anioły-muśnięcie skrzydeł”	Rynek
8.	31.12.2014	Sylwester	Rynek

3) Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna " Biblioteka pod Atlantami"

Inwestycja prowadzona w 2014 r. w PiMBP Bibliotece pod Atlantami, tj. termomodernizacja budynku głównego została sfinansowana przez Gminę Wałbrzych.

4) Park Wielokulturowy - Stara Kopalnia

PW SK zlokalizowany jest w bezpośrednim sąsiedztwie Śródmieścia, powstała w wyniku realizacji projektu „Rewitalizacja i adaptacja na cele kulturalne byłej KWK Julia – Zadanie 1 PW Stara Kopalnia” wraz z realizowanymi siłami własnymi Gminy obiektami dawnej Sztymarówki i Elektrowni – stanowi naturalne zaplecze infrastruktury Śródmieścia dla szeroko rozumianych zadań kulturalnych.

5) Wałbrzyska Galeria Sztuki Biuro Wystaw Artystycznych

Lp.	Nazwa	Kwota
1	Grupa Kontrast – katalog do wystawy	4200
2	zakup 2 obrazów Eugeniusza Kiszczaka	3000
3	Pokrycie kosztów związanych ze współorganizacją III Wielkanocnego Pleneru Artystycznego	1200
4	Pokrycie kosztów związanych z współorganizacją Dnia Wałbrzyskiego Twórcy	500
5	Współorganizacja imprezy muzycznej pod patronatem Prezydenta M. W-ch	500
6	Pokrycie kosztów druku katalogu K. Starościaka (teksty, korekta, zdjęcia) konserwację i oprawę, transport obrazów	23.000

6) Teatr Lalki i Aktora

Mikołaj na wałbrzyskim Rynku, animacje aktorów, mikołajowe prezenty, pamiątkowe zdjęcia ze Św. Mikołajem i wspólne włączenie iluminacji świetlnej na wałbrzyskim Rynku

8.5 MODERNIZACJA FUNKCJONOWANIA INSTYTUCJI KULTURY (M.IN. WYPOSAŻENIE W NOWOCZESNY SPRZĘT ORAZ SZKOLENIA PRACOWNIKÓW)

1) Muzeum

Dzięki pozyskaniu środków z programów MKiDN (Infrastruktura kultury - remont wnętrz, Kultura+ - digitalizacja), jak również w ramach budżetu własnego posiada nowoczesny sprzęt ekspozycyjny (zabudowy, gabloty, multimedia) oraz sprzęt komputerowy i inny (kserokopiarka, drukarka, skaner, aparaty fotograficzne) do dyspozycji pracowników. W najbliższej perspektywie nie zachodzi konieczność większych zakupów tego typu sprzętu.

Pracownicy regularnie uczestniczą w szkoleniach dotyczących ich zakresu pracy, finansowanych przez pracodawcę (w budżecie każdego roku przewidywana jest kwota na ten cel umożliwiającą sfinansowanie średnio 2-3 szkoleń w ciągu roku dla każdego pracownika. Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów oferuje także szkolenia bezpłatne, w których uczestniczą pracownicy).

2) Wałbrzyski Ośrodek Kultury

Dzięki dofinansowaniu MKiDN, Unii Europejskiej za pośrednictwem Euroregionu Glacensis i wkładu własnego do projektu przekazanego przez gminę Wałbrzych wyposażyliśmy WOK w sprzęt: nagłośnieniowy, oświetleniowy, komputerowy, multimedialny. U uruchomiliśmy w nowej siedzibie Multimedialną Galerię Obrazu.

Pracownicy WOK brali udział w szkoleniach: menedżer kultury, animator kultury, kurs kierownika wycieczek, wypoczynku, sprawozdawczość w księgowości, bhp.

3) Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna " Biblioteka pod Atlantami"

W związku z uruchomieniem Multimedialnej Filii Bibliotecznej na Podzamczu placówka została bogato wyposażona w nowoczesny sprzęt informatyczny i multimedialny, w tym m.in. w 16 stanowisk komputerowych dla czytelników, komputery dla pracowników, 2 kioski multimedialne, sprzęt do projekcji filmowych (ekran i rzutnik) oraz profesjonalne nagłośnienie. Zarówno do działu dla dorosłych, jak i oddziału dla dzieci zakupiono 2 telewizory. Dodatkowe wyposażenie stanowią bramki antykradzieżowe (zamontowane przy obu wejściach do biblioteki) oraz system zabezpieczeń zbiorów (RFID). Filię wyposażono w specjalną windę dla osób niepełnosprawnych, klimatyzację, system przeciwpożarowy oraz monitoring.

Wszyscy pracownicy placówki zostali przeszkoleni zarówno w zakresie obsługi sprzętu informatycznego i multimedialnego, ale także obsługi windy, klimatyzacji i systemu ppoż. Pracownicy odpowiedzialni za wprowadzenie zabezpieczenia zbiorów w Multimedialnej Filii Bibliotecznej uczestniczyli w konferencji bibliotecznej nt. zarządzania i ochrony zbiorów bibliotecznych z wykorzystaniem technologii EM i Rfid.

4) Park Wielokulturowy - Stara Kopalnia

Wykonano system SAP – sygnalizacji alarmowej pożarowej, obejmujący swym zasięgiem wszystkie wyremontowane obiekty, system CCTV – telewizyjny system dozoru składający się z ok. 320 kamer zainstalowanych wewnątrz i na zewnątrz wszystkich wyremontowanych obiektów, system SWiN – sygnalizacji włamania i napadu, obejmujący wszystkie wyremontowane obiekty, system dostępu do pomieszczeń (na kartę), obejmujący wszystkie wyremontowane obiekty, system dostępu do ścieżek dydaktycznych dla zwiedzających (na kartę). Powyższe systemy są obecnie integrowane. Odnośnie szkoleń pracowników: pracownik PW SK uczestniczył w szkoleniu: Podstawy prawne ochrony muzeów i zbiorów.

Sporządzenie dokumentacji organizacyjno-ochronnej. Miało ono miejsce w dniach 16-18.02.2015r. i było organizowane przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zabytków.

5) Teatr Lalki i Aktora

Zakup niezbędnego wyposażenia na potrzeby działalności Teatru Lalki i Aktora w Wałbrzychu [fotele, straponteny, siedziska dwuosobowe, krzesła składane, okotowania sceny (kurtyna przednia i tylna, horyzonty biały i czarny, kulisy, fartuchy, zasłony), oprogramowanie finansowo/księgowo/kadrowe wraz ze sprzętem (drukarki, komputery, zasilacze, dyski przenośne), zakup sprzętu oświetleniowego i nagłośnienia, sprzętu komputerowego i ekranu projekcyjnego dla potrzeb sceny.

6) Wałbrzyska Galeria Sztuki Biuro Wystaw Artystycznych

Lp.	Nazwa	Kwota
1	zakup wyposażenia zaplecza sanitarno-socjalnego (zmywarka, transport szafek)	780
2	wykonanie zewnętrznej ekspozycji informacyjnej prezentującej logo oraz nazwę Galerii	428
3	zakup farb, żarówek i innych niezbędnych materiałów dla potrzeb organizacji wystaw	4.860,54
4	organizacja szatni, wieszaki	150

8.6 UŁATWIENIE DOSTĘPU MIESZKAŃCÓW DO ATRAKCYJNYCH OBSZARÓW REKREACYJNYCH

W zakresie zadania strategicznego „Ułatwienie dostępu mieszkańców do atrakcyjnych obszarów rekreacyjnych” wykazano szereg prac mających ten cel zrealizować. W roku 2014 były to m.in.:

- place zabaw
  - przy ul. Reja/Ludowa (Biały Kamień)
  - przy ul. Os. Górnicze (Rusinowa)
  - przy Publicznej Szkole Podstawowej nr 6 przy ul. Andersa (Biały Kamień)
  - przy ul. Jana Pawła II (Podzamcze) oraz Wiejskiej (Biały Kamień) przy nowo oddanych gminnych budynkach
- place rekreacyjne / urządzenia do fitnessu na świeżym powietrzu
  - przy ul. Osiedle Górnicze (Rusinowa)
  - przy ul. Inwalidów / Piłsudskiego) przy Parku Sobieskiego (Nowe Miasto)
  - przy ul. Wrocławskiej (Szcawienko) na terenie placu zabaw.

Ponadto jedną z największych atrakcji jest niewątpliwie modernizacja Parku Sobieskiego w Wałbrzychu, który został udostępniony w nowej odsłonie w 2014 roku. W ramach pierwszego etapu rewitalizacji parku utworzono trasy przyrodniczo-edukacyjne. Ponadto przebudowanych zostało 1,5 km ścieżek. Rozbudowano i ogrodzono plac zabaw dla dzieci z siłownią terenową. Dodatkowo wykonano nasadzenia drzew, roślin ozdobnych. W celu poprawy bezpieczeństwa rozbudowano oświetlenie oraz zainstalowano system monitoringu. Drugi etap rewitalizacji Parku Sobieskiego polegał na remoncie wejść na jego teren. Została wymieniona nawierzchnia, wyremontowano schody z przystosowaniem do wjazdu po nich wózkami, wyremontowano także murki oporowe i zamontowano balustrad terenowych.

Rok 2014 upłynął pod kątem realizacji dużych inwestycji drogowych, przy okazji których nie pominięto potrzeb rowerzystów. Mowa tu m.in. o przebudowie ulic Wrocławskiej i Sikorskiego/1 Maja, które bez wątpienia były jednymi z najważniejszych inwestycji minionych lat. Obecnie przebudowana ulica Wrocławska zapewni rowerzystom bezpieczny dojazd aż na przedpola Zamku Książ i do Palmiarni. Ulica Sikorskiego wraz z węzłem drogowym w okolicy ulicy 1 Maja z kolei to pierwsza tak duża inwestycja rowerowa w ścisłym centrum miasta. Oddano także do użytku drogi dla rowerów wzdłuż ulicy Wysockiego oraz Gagarina. Bez wątpienia dużą inwestycją, która przyczyniła się do ułatwienia dostępu mieszkańców do różnych form rekreacji było otwarcie ścieżki pieszo-rowerowej, która stanowi również doskonałe miejsce dla rolkarzy, wrotkarzy czy biegaczy. Ścieżka zlokalizowana wzdłuż ulicy Wieniawskiego na Podzamczu posiada certyfikat potwierdzający, że jest przyjazna osobom niepełnosprawnym.

8.7 UTWORZENIE GALERII PRAC OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Nie podjęto działań.

8.8 UTWORZENIE CENTRUM INTEGRACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Nie podjęto działań.

CEL 9 NOWOCZESNY I DOSTOSOWANY DO POTRZEB LOKALNEGO RYNKU PRACY SYSTEM EDUKACJI ORAZ PODNOSZENIA KWALIFIKACJI

9.1 WPROWADZENIE NOWYCH KIERUNKÓW I FORM KSZTAŁCENIA DOSTOSOWANYCH DO AKTUALNYCH POTRZEB RYNKU PRACY

Mierniki realizacji zadania:

- **liczba uruchomionych nowych kierunków i form kształcenia dostosowanych do aktualnych potrzeb rynku pracy – 2;**

Uruchomiono kierunek „Monter sieci instalacji i urządzeń sanitarnych” w Zespole Szkół Techniczno-Budowlanych oraz kierunek „Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej”. Uruchomiony w Zespole Szkół Politechnicznych ENERGETYK.

- **liczba zawartych porozumień o współpracę pomiędzy szkołami a przedstawicielami biznesu – 111**

Umowy zawarte przez szkoły ponadgimnazjalne, dot. wsparcia procesu edukacji i ukierunkowania go na potrzeby rynku pracy np. umowy dot. praktyk w zakładach pracy, umowy dot. zaopatrzenia w sprzęt do nauki itp.

9.2 PRZYGOTOWANIE ORAZ ROZWÓJ OFERTY KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO DOSTOSOWANEGO DO POTRZEB LOKALNEGO RYNKU PRACY

Mierniki realizacji zadania:

- **liczba uruchomionych kursów kształcenia ustawicznego – 12**

Uruchomiono 8 kursów w Zespole Szkół nr 5, 2 kursy w Zespole Szkół Nr 7, 2 kursy w Zespole Szkół Politechnicznych „Energetyk”

- **liczba uczestników kursów kształcenia ustawicznego – 260**

CEL 10 KORZYSTNA STRUKTURA DEMOGRAFICZNA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI

10.1 ROZSZERZENIE SIECI OŚRODKÓW WSPARCIA DZIENNEGO

W wyniku przebudowy budynku po byłym liceum w największej dzielnicy miasta przy ul. Kasztelańskiej 7, w październiku 2014 utworzono Filię Placówki Wsparcia Dziennego w Wałbrzychu prowadzoną w formie świetlicy opiekuńczej.

Placówka oferowała podopiecznym szeroką gamę różnorodnych zajęć i zabaw. Prowadziła również działalność wspierającą funkcjonowanie społeczne całej rodziny poprzez szeroką współpracę z rodzinami wychowanków oraz szerszym środowiskiem lokalnym tj: podmiotami i instytucjami wspierającymi proces wychowania dziecka (poradnie psychologiczno-pedagogiczne, szkoły, ośrodki pomocy społecznej). W świetlicy bardzo często udzielane były porady i konsultacje rodzicom i opiekunom prawnym w celu zmniejszenia u nich poczucia bezradności wychowawczej i polepszenie się sytuacji rodzinnej.

10.2 BUDOWA OSIEDLA SENIORA I MŁODEGO POKOLENIA

W okresie sprawozdawczym, nie podjęto działań w tym zakresie.

10.3 BUDOWA MIESZKAŃ KOMUNALNYCH

Miernik realizacji zadania: Liczba nowych mieszkań komunalnych oddanych do użytku.

W 2014 r. oddano łącznie 206 nowych mieszkań komunalnych, zlokalizowanych w nowowypbudowanych budynkach położonych przy ul. Staszica, ul. Wiejskiej, ul. Daszyńskiego i ul. Jana Pawła II.

10.4 UTWORZENIE MIESZKAŃ TRENINGOWYCH ORAZ CHRONIONYCH DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ

Nie podjęto działań.

10.5 ROZSZERZENIE DZIAŁALNOŚCI ŚDS DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Zadanie w trakcie realizacji. Przeprowadzono remont dachu i wymiana stolarki okiennej z dotacji pozyskanej od Wojewody w wysokości 79.089,00 zł.

CEL 11 SPÓJNA KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA

11.1 REWITALIZACJA ŚRÓDMIEŚCIA ORAZ INNYCH DZIELNIC MIASTA

W ramach celu 11.1 „Rewitalizacja śródmieścia oraz kontynuacja rewitalizacji innych dzielnic miasta”, podjęte zostały działania w zakresie opracowania nowego Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha.

LPR Wałbrzycha jako część prowadzonych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju pilotażowych projektów rewitalizacyjnych będzie stanowił wzorcowy przykład opracowania zarówno pod względem zastosowanej metodologii, jak i sposobu podejścia do prowadzenia działań rewitalizacyjnych. Lokalny Program Rewitalizacji będzie obejmował swoim zakresem wszystkie obszary kryzysowe ze szczególnym uwzględnieniem aspektów: społecznego, przestrzennego, technicznego, ekonomicznego i środowiskowego.

Będzie obejmował zagadnienia gospodarki niskoemisyjnej i efektywności energetycznej, kształtowania przestrzeni, gospodarki lokalnej, zrównoważonego rozwoju, adaptacji do zmian klimatu, z adekwatnym wykorzystaniem nowych technologii.

Obecnie MIR przygotowuje procedurę wyboru Wykonawców w trybie przetargu nieograniczonego, na opracowanie we współpracy z władzami miasta Wałbrzycha koncepcji projektu pilotażowego dla miasta Wałbrzycha w postaci dokumentu pn. „Projekt pilotażowy dla miasta Wałbrzycha w zakresie rewitalizacji” oraz zapewnienie władzom miasta Wałbrzycha doradztwa merytorycznego w zakresie rewitalizacji w celu wdrażania koncepcji projektu pilotażowego.

11.2 MODERNIZACJA OBIEKTÓW KOMUNALNYCH I MIESZKALNYCH, W TYM PRZEZNACZONYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Miernik realizacji zadania: liczba zmodernizowanych obiektów komunalnych i mieszkalnych

Łącznie w 2014 r. zrealizowano 16 inwestycji, w tym:

1. Obiekty komunalne:

1. Przebudowa byłego budynku szkolnego na Dom Pomocy Społecznej przy ul. Os. Górnicze 19 a,
2. Wykonanie izolacji ścian piwnic i murów parteru oraz wzmocnienie muru oporowego przy PSP nr 28,
3. Modernizacja krytej pływalni wraz z zapleczem technicznym i wszelkimi instalacjami przy Zespole Szkół nr 4 w ramach „Programu Rozwoju Bazy Sportowej Województwa Dolnośląskiego na lata 2012-2014” wraz z termomodernizacją obiektu,
4. Adaptacja pomieszczeń budynku byłego V Liceum Ogólnokształcącego w Wałbrzychu na Przedszkole, Multimedialną Filię Biblioteczną oraz świetlicę środowiskową,
5. remont budynku ZS 2 nr przy Al. Wyzwolenia w Wałbrzychu (uzupełnienie ubytków cegieł, spoinowanie oraz wypełnienie szczelin w ścianach, renowacja elementów z piaskowca, rekonstrukcja detalu architektonicznego, wykonanie nowych tynków dekoracyjnych, remont ogrodzenia, oczyszczenie zewnętrznych krat okiennych i drzwiowych, remont fosi, renowacja elementów drewnianych),
6. remont obiektu PSP nr 15 przy ul. Hirszfelda 1 w Wałbrzychu (remont klatek schodowych w zakresie m.in. zabudowy sufitów podwieszonych z kasetonów na stelażu metalowym, wymiana balustrad schodowych na metalowe chromowane, wymiana parapetów wewnętrznych, grzejników c.o, kanalizacji sanitarnej, instalacji elektrycznej i oświetlenia, instalacji hydrantowej, remont tynków, okładziny ścian, posadzek, malatura),
7. remont PSP nr 5 przy ul. Poznańskiej 8 w Wałbrzychu (remont tynków, wymiana instalacji elektrycznej, podwieszenie sufitów, wyrównanie stopni schodowych i podestów wraz z wykonaniem okładzin, wyłożenie lamperii okładziną typu „tarkett”, wykonanie poręczy chromoniklowych, wykonanie parapetów, wykonanie instalacji wodnokanalizacyjnej montaż pompy ciepłej. W ramach robót dodatkowych wykonano szereg prac w pomieszczeniach piwnicznych, takich jak wyłożenie posadzki płytkami, wydzielenie i dostosowanie pomieszczeń na kuchnię, jadalnię oraz szatnię),
8. budowa boiska przy PSP nr 30 przy ul. Chałubińskiego w Wałbrzychu
9. termomodernizacja Ratusza Miejskiego przy Placu Magistrackim 1,
10. termomodernizacja Publicznego Gimnazjum nr 1 przy ul. Limanowskiego 12,

11. termomodernizacja i modernizacja pomieszczeń budynku sali gimnastycznej Publicznej Szkoły Podstawowej nr 21 w Wałbrzychu,
  12. Zagospodarowanie terenów zielonych przy PSP nr 6,
  13. Budowa kompleksu sportowego przy Publicznej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi Nr 26 w Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi im. Komisji Edukacji Narodowej.
2. obiekty mieszkalne:
1. Przebudowa byłego budynku szkolnego przy ul. Andersa na mieszkalny (mieszkania komunalne),
  2. remont elewacji budynków przy ul. Piłsudskiego 81, ul. Piłsudskiego 92 i ul. Andersa 111,
  3. budowa przyłączy kanalizacji sanitarnej do budynków komunalnych: 14 budynków.

11.3 RACJONALIZACJA STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ (DOSTOSOWANIE DO OBOWIĄZUJĄCYCH REALIÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM REZERW POD ROZWÓJ TERENÓW MIESZKANIOWYCH)

Podjęta została uchwała Nr LXVII/687/2014 Rady Miejskiej Wałbrzycha w sprawie przystąpienia do sporządzenia nowego „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Wałbrzycha”. Przesłanką do przystąpienia do opracowania nowego studium są zmiany zachodzące w ostatnich latach w zagospodarowaniu przestrzennym.

11.4 PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ NA RZEC OGRANICZENIA KONFLIKTÓW PRZESTRZENNYCH

Przystąpiono do sporządzenia 5 nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Podstawą przystąpienia do nowych planów były wnioski od osób fizycznych i prawnych.

11.5 WDROŻENIE PROGRAMÓW: OGRODNIK MIEJSKI ORAZ ZIELONE HAŁDY 2020 (ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020)

- * liczba pozytywnie zaopiniowanych projektów nasadzeń zieleni: 23,
- * powierzchnia urządzonych nowych terenów zielonych: 8,2ha.

11.6 LIKWIDACJA BARIER ARCHITEKTONICZNYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W BUDYNKACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

łącznie zakończono w 2014 r. likwidację barier w 5 obiektach użyteczności publicznej, w tym:

- przebudowa byłego budynku szkolnego na Dom Pomocy Społecznej przy ul. Osiedle Górnicze 19 a,
- zamiana funkcji użytkowej budynku przy Pl. Magistrackim 1 na toaletę publiczną (w tym dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych),
- wykonanie podjazdu przed budynkiem ZSP Nr 2 w Wałbrzychu przy ul. 11 Listopada 75,
- Modernizacja krytej pływalni wraz z zapleczem technicznym i wszelkimi instalacjami przy Zespole Szkół nr 4 w ramach „Programu Rozwoju Bazy Sportowej Województwa Dolnośląskiego na lata 2012-2014” wraz z termomodernizacją obiektu,
- Adaptacja pomieszczeń budynku byłego V Liceum Ogólnokształcącego w Wałbrzychu na Przedszkole, Multimedialną Filię Biblioteczną oraz świetlicę środowiskową.

CEL 12 WYSOKI POZIOM ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW MIASTA

12.1 EDUKACJA EKOLOGICZNA MIESZKAŃCÓW MIASTA ORAZ PROMOWANIE DZIAŁAŃ PROEKOLOGICZNYCH

Biuro Infrastruktury i Nieruchomości prowadzi akcję edukacyjną pn. "Odpowiedzialnie usuń azbest" skierowaną do mieszkańców Wałbrzycha, która ma na celu informowanie o szkodliwości azbestu oraz o możliwościach pozyskania środków finansowych na jego usunięcie.

W ramach akcji Prezydent Miasta Wałbrzycha w 2014r. ogłosił nabór wniosków o pomoc na realizację prac związanych z demontażem, zbieraniem i transportem oraz unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Wałbrzych. W celu poinformowania mieszkańców Wałbrzycha o możliwości dofinansowania, Biuro Infrastruktury i Nieruchomości wystąpiło do wszystkich właścicieli nieruchomości, na których znajdują się wyroby zawierające azbest, poradniki poruszające problematykę związaną z prawidłowym postępowaniem i bezpiecznym usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Akcja ta objęła łącznie 261 nieruchomości.

Zamieszczony został również cykl 6 publikacji w lokalnych gazetach, wyjaśniający czym jest azbest, jakie są obowiązki właścicieli nieruchomości, na których znajdują się wyroby azbestowe, oraz w jaki sposób można ubiegać się o dofinansowanie na usunięcie, transport i utylizację azbestu. Koszt tego przedsięwzięcia wyniósł 5 700 zł. Przygotowano również ulotki o przedmiotowej tematyce w nakładzie 6 tys. sztuk i do dnia dzisiejszego są one ogólnodostępne. Koszt przygotowania merytorycznego i graficznego ulotek oraz ich druk wyniósł 810 zł.

Informacja dotycząca możliwości otrzymania dofinansowania na usunięcie azbestu była również wyświetlana w formie reklamy na monitorach LCD w autobusach komunikacji miejskiej przez okres jednego miesiąca.

Biuro Infrastruktury i Nieruchomości w ramach pozyskanej dotacji na rok 2014 w wysokości 43 000 zł na realizację zadania pn. „Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Wałbrzycha”, zrealizowano:

1. Ekopogadanki- cykl pogadarek pod hasłem „Mamy rady na odpady”. Zajęcia zostały przeprowadzone w 41 przedszkolach i szkołach podstawowych klasy I-III.
2. Trzy z czterech zaplanowanych konkursów o tematyce ekologicznej:
  - „Eko- Maskotka”
  - „Ekologiczna nazwa i logo dla Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Wałbrzychu”,
  - „Eko-Kabaret”
3. Akcję edukacyjną „Odpowiedzialnie usuń azbest”.

Całkowity koszt realizacji zadania w 2014 roku wyniósł 48 552,58 zł.

12.2 EDUKACJA MIESZKAŃCÓW MIASTA W ZAKRESIE NEGATYWNYCH DLA ŚRODOWISKA I ZDROWIA CZŁOWIEKA KONSEKWENCJI STOSOWANIA NIEWŁAŚCIWYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA W INDYWIDUALNYCH SYSTEMACH GRZEWCZYCH

Wartość wsparcia finansowego udzielonego mieszkańcom na inwestycje proekologiczne realizowane przez mieszkańców miasta - modernizacja systemu ogrzewania z węglowego na ekologiczne (gazowe): 556 355,42zł.

CEL 13 SPRAWNIE FUNKCJONUJĄCA GOSPODARKA WODNO- ŚCIEKOWA MIASTA

13.1 PRZEBUDOWA SYSTEMÓW PRZESYŁU WODY

Zakończono realizację i formalności związane z budową i modernizacją sieci i przyłączy wodociągowych:

	Wartość (zł)	Długość (m)
Budowy i modernizacje sieci i przyłączy na terenie Wałbrzycha	25842,9	24
Odcinki wodociągów w ul. 11 Listopada (ukończenie)	87255,01	234,86
Odcinek sieci w ul. Sokołowskiego	22845,89	115,4
Odcinek wodociągu w ul. Wyszyńskiego 1a	93367,82	46,6
Odcinki wodociągów w ul. Broniewskiego	659559,2	800
Przebudowa sieci w ul. Armii Krajowej od ul. Śniadeckich do ul. 11 Listopada	152609,3	682,4
Przebudowa sieci w ul. Gagarina-Lelewela	1041480,12	1903,26

13.2 WYMIANY, PRZEBUDOWY I MODERNIZACJE SIECI WODOCIĄGOWYCH

W 2014 r. wymieniono wodociąg w ul. Warmińskiej o długości 310,75 m.b. DN 125 z przyłączami. Do zakończenia inwestycji zostały roboty polegające na odtworzeniu drogi. Dodatkowo wymieniono sieci wodociągowe w ul.: Armii Krajowej, Sikorskiego, Wrocławskiej, Gagarina - Lelewela i Niepodległości. (zadania niezakończone i nierozliczone). Wartość inwestycji w zakresie przebudowy sieci wodociągowej wyniosła 134.905,48 zł, przy czym należy uwzględnić również zadania niezakończone w 2014r., których wartość wynosi: 812.183,68 zł.

Miernik realizacja zadania: Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych sieci wodociągowych 1,903 km

Miernik realizacji zadania: Wartość inwestycji z zakresu budowy i/lub modernizacji sieci wodociągowych 1 041 480,12 zł

13.3 BUDOWA I MODERNIZACJE SIECI KANALIZACJI SANITARNYCH

W 2014 roku zakończono budowę kanalizacji sanitarnej w ul. Kolonialnej w Wałbrzychu o długości 142,85m wartość zadania: **165 068,86 zł**.

Dokonano renowacji kanalizacji Sanitarnej DN 200 o długości 504,36 m (0,5 km) w ulicach: Limanowskiego, Matejki, Sikorskiego – Dojazdowej, Słowackiego, Małopolskiej – Kaszubskiej, Plac Teatralny na kwotę **201 744 zł** oraz dokonano przebudowy istniejącej kanalizacji sanitarnej DN315 w ul. Niepodległości o długości 64,4 m – wartość robót **82 500 zł**.

W 2014 r. dokonano renowacji kolektora kanalizacji sanitarnej w ul. Limanowskiego, ul. Matejki, ul. Sikorskiego-Dojazdowej, ul. Sikorskiego-Głowackiego, ul. Sikorskiego- Małopolskiej- Kaszubskiej, ul. Sikorskiego- pl. Teatralny: 504,6 m. b.. Następnie przebudowano istniejącą sieć kanalizacji sanitarnej ks 315 PVC o długości 64, 4 m.b. oraz przebudowano kolektor kanalizacji sanitarnej w ul. Niepodległości (ok. 70 m.b., zadanie nierozliczone). Wartość przedmiotowych inwestycji wyniosła **283 244 zł netto**.

Miernik realizacji zadania: Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych sieci kanalizacji sanitarnych: 0,712 km

Miernik realizacji zadania: Wartość inwestycji z zakresu budowy i/lub modernizacji sieci kanalizacji sanitarnych: 449 312,86 zł

Miernik realizacji zadania: Stopień pokrycia miasta siecią kanalizacji sanitarnych
Aktualnie Wałbrzych pokryty jest siecią kanalizacji sanitarnych w 98 %.

Miernik realizacji zadania: Liczba nieruchomości przyłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej
W 2014 do sieci kanalizacji sanitarnej podłączono 159 nieruchomości.

13.4 ZAKOŃCZENIE ODCIĘĆ KANALIZACJI DESZCZOWYCH OD KANALIZACJI SANITARNYCH

W 2014 r. po uzyskaniu informacji od Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta o wykrytych podczas kontroli infrastruktury kanalizacyjnej nieruchomościach, z których instalacje sanitarne wyprowadzone są bezpośrednio do kanalizacji deszczowej, przeprowadzono postępowania administracyjne, które zakończono wydaniem decyzji administracyjnych.

W rezultacie wydano siedem decyzji nakazujących właścicielom nieruchomości przyłączenie się do właściwych sieci tj. do kanalizacji sanitarnej. W 2014 r. trzech właścicieli zrealizowało ustawowy obowiązek i uporządkowali gospodarkę ściekową na swoich nieruchomościach.

13.5 PRZYGOTOWANIE KONCEPCJI PLANU OCHRONY WAŁBRZYCHA PRZED POWODZIĄ, W TYM PRZYGOTOWANIE I WDROŻENIE PROGRAMU MAŁEJ RETENCJI NA OBSZARZE MIASTA

Obecnie w trakcie przygotowania znajduje się nowa wersja koncepcji planu ochrony miasta Wałbrzycha przed powodzią. Wzrosła do 2471 liczba mieszkańców korzystających z systemu powiadamiania SISMS. W 2014 roku nie wybudowano żadnego zbiornika retencyjnego na terenie miasta.

CEL 14 SPRAWNY SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI

14.1 ROZBUDOWA SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

W ramach zadań realizowanych przez Biuro Infrastruktury i Nieruchomości, związanych z systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, na bieżąco rozbudowywany jest system selektywnego zbierania odpadów oparty na tzw. „gniazdach” selektywnej zbiórki z podziałem na następujące frakcje: papier i tektura, szkło, plastik- butelki PET. Docelowo planuje się na terenie miasta ustawienie ok 650-700 „gniazd”. Przy nieruchomościach dodatkowo prowadzimy zbiórkę odpadów z tworzyw sztucznych i z opakowań wielomateriałowych. Taka forma segregacji jest wygodniejsza dla mieszkańców miasta Wałbrzycha, co w konsekwencji umożliwi Gminie Wałbrzych wypełnienie nałożonych na gminę obowiązków podejmowania działań na rzecz promowania wysokiej jakości recyklingu oraz osiągnięcie prawnych wymogów w zakresie przewidzianych poziomów odzysku, recyklingu przygotowania do ponownego użycia. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na terenie Wałbrzycha w 2014 r. przedstawia tabela poniżej:

	Odpady zmieszane [Mg]	Odpady ulegające biodegradacji- kuchenne [Mg]	Odpady zielone [Mg]	Papier [Mg]	Tworzywa sztuczne [Mg]	Szkoło [Mg]	Gruz poremontowy [Mg]	Wielkogabaryty [Mg]	Zużyte opony [Mg]	Zużyte odpady elektryczne i elektroniczne [Mg]	RAZEM [Mg]
SEKTOR I	9172,44	1579,4	37,3	500,42	431,14	443,82	106,2	194,54	1,1	1,8	12468,16
SEKTOR II	13140,63	1921,4	54,05	396,56	414,1	447,7	90,9	272,05	1,7	2,4	16741,49
RAZEM	22313,07	3500,8	91,35	896,98	845,24	891,52	197,1	466,59	2,8	4,2	29209,65

Miernik zadania: Udział odpadów zbieranych selektywnie w odpadach komunalnych wytworzonych.

Z analizy w/w ilości odpadów wynika, że 24% z odpadów wytworzonych stanowią odpady zbierane selektywnie (odpady kuchenne, odpady zielone, papier, tworzywa sztuczne, szkło, gruz, wielkogabaryty, zużyte opony i zużyte odpady elektryczne i elektroniczne). Jednocześnie w 89% nieruchomości objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi zadeklarowano segregację odpadów.**

**dane wg stanu na dzień 12.02.2015 r.

14.2 ZBUDOWANIE SPOŁECZEŃSTWA RECYKLINGU

W 2014 r. przeprowadzono kampanię edukacyjną, której głównymi elementami były zorganizowane „Ekopogadanki” oraz zrealizowane konkursy o tematyce ekologicznej.

W terminie od marca do maja 2014 w 26 przedszkolach i 15 szkołach podstawowych (klasy I-III) został przeprowadzony cykl pogadank pod hasłem „Mamy rady na odpady”. Tematyka zajęć obejmowała szereg zagadnień związanych z właściwym postępowaniem z odpadami, zawartymi w prostej zasadzie Trzech Literek R: Reduce, Reuse, Recycle- ograniczaj powstawanie odpadów, używaj ponownie, odzyskuj. Głównym celem zajęć było podniesienie wiedzy w zakresie postępowania z odpadami oraz podniesienie świadomości i wrażliwości ekologicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, ukształtowanie prawidłowych nawyków w zakresie postępowania z odpadami, a także zwiększenie aktywności w zakresie podejmowania konkretnych działań proekologicznych. Jednocześnie zorganizowano trzy konkursy o tematyce ekologicznej: „Eko-maskotka”, „Ekologiczna nazwa i logo dla punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Wałbrzychu” oraz „Eko-kabaret”.

14.3 WDROŻENIE PROGRAMÓW: 100% RECYKLINGU, WAŁBRZYCH BEZ AZBESTU DO 2020 ROKU ORAZ WAŁBRZYCH BEZ SKŁADOWISK (INNYCH NIŻ KOMUNALNE) – ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020

Biuro Infrastruktury i Nieruchomości prowadzi akcję edukacyjną pn. "Odpowiedzialnie usuń azbest" skierowaną do mieszkańców Wałbrzycha, która ma na celu informowanie o szkodliwości azbestu oraz o możliwościach pozyskania środków finansowych na jego usunięcie.

W ramach akcji Prezydent Miasta Wałbrzycha w 2014r. ogłosił nabór wniosków o pomoc na realizację prac związanych z demontażem, zbieraniem i transportem oraz unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Wałbrzych. W celu poinformowania mieszkańców Wałbrzycha o możliwości dofinansowania, Biuro Infrastruktury i Nieruchomości wysłało do wszystkich właścicieli nieruchomości, na których znajdują się wyroby zawierające azbest, poradniki poruszające problematykę związaną z prawidłowym postępowaniem i bezpiecznym usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Akcja ta objęła łącznie 261 nieruchomości.

Zamieszczony został również cykl 6 publikacji w lokalnych gazetach, wyjaśniający czym jest azbest, jakie są obowiązki właścicieli nieruchomości, na których znajdują się wyroby azbestowe, oraz w jaki sposób można ubiegać się o dofinansowanie na usunięcie, transport i utylizację azbestu. Koszt tego przedsięwzięcia wyniósł 5 700 zł. Przygotowano również ulotki o przedmiotowej tematyce w nakładzie 6 tys. sztuk i do dnia dzisiejszego są one ogólnodostępne. Koszt przygotowania merytorycznego i graficznego ulotek oraz ich druk wyniósł 810 zł.

Informacja dotycząca możliwości otrzymania dofinansowania na usunięcie azbestu była również wyświetlana w formie reklamy na monitorach LCD w autobusach komunikacji miejskiej przez okres jednego miesiąca. Jednocześnie informujemy, że tutaj. Biuro jest w trakcie przygotowywania wniosku o uzyskanie dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na zadanie pn. „Usuwanie azbestu i wyrobów azbestowych”. W 2014 r. wpłynęło 21 wniosków na łączną powierzchnię prawie 1900m² azbestu do unieszkodliwienia. Otrzymaliśmy także informację z 4 nieruchomości o braku występowania azbestu, z powodu jego wcześniejszego usunięcia.

CEL 15 WYSOKA JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

15.1 REALIZACJA PROGRAMU OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI (ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020)

Miernik realizacji zadania: Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji - 4,

Wartość zrealizowanych inwestycji z zakresu termomodernizacji budynków użyteczności publicznej: 7 977 487,68zł. Wartość wsparcia na zadania związane z udzielaniem wsparcia finansowego udzielonego przez miasto na inwestycje z zakresu termomodernizacji mieszkań i budynków realizowane przez mieszkańców miasta: 0 zł.

III. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA ROZWOJU MIASTA

W celu systematycznego monitorowania rozwoju miasta zaproponowano w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wałbrzycha do 2020* listę wskaźników, których wartość publikowana jest w ramach banku Danych Lokalnych.

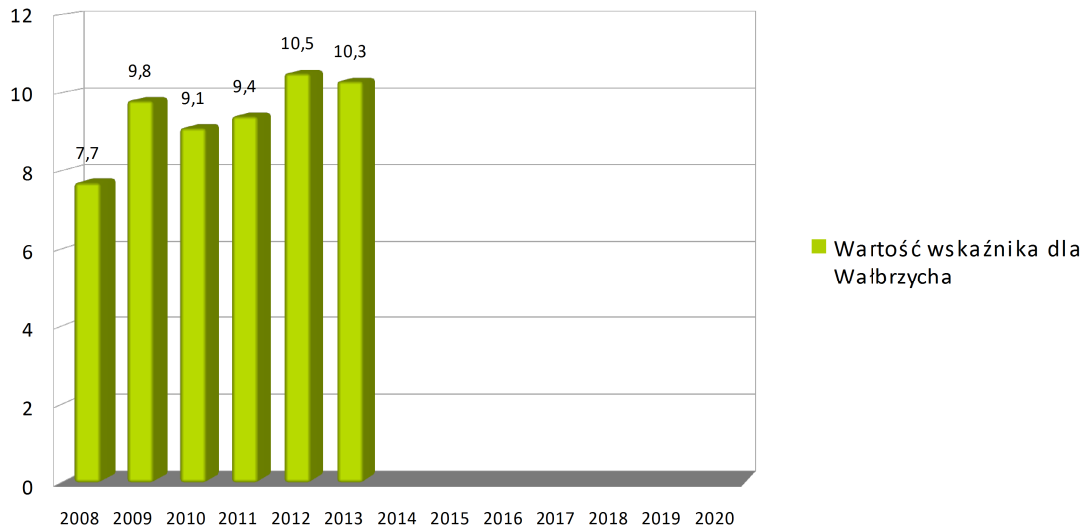
Wskaźnik 1

Wskaźnik 1. Wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym)													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	52,8	53,5	53,7	54,8	56,2	57,8	...	...	...	...	...	...	...
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					57,6	59,8	...	...	...	...	...	...	...
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					55,7	57,8	...	...	...	...	...	...	...
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					54,6	56,1	...	...	...	...	...	...	...
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok 2008=100)					↗	↗	...	...	...	...	...	...	...

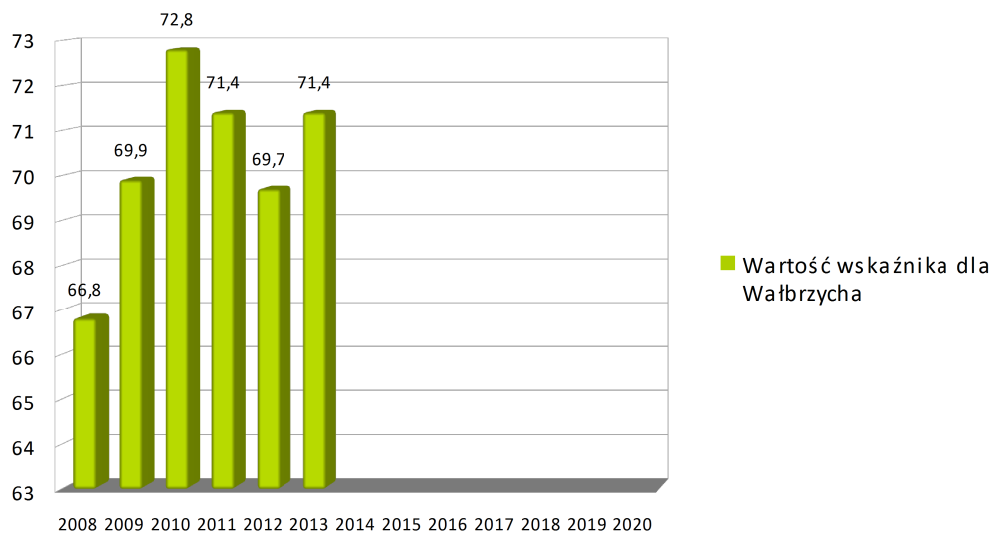
Wskaźnik 2

Wskaźnik 2. Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	7,7	9,8	9,1	9,4	10,5	10,3	...	...	...	...	...	...	...
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					10,5	10,3	...	...	...	...	...	...	...
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					7,1	6,9	...	...	...	...	...	...	...
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					4,7	4,6	...	...	...	...	...	...	...
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok 2008=100)					↗	↘	...	...	...	...	...	...	...

Wskaźnik 3

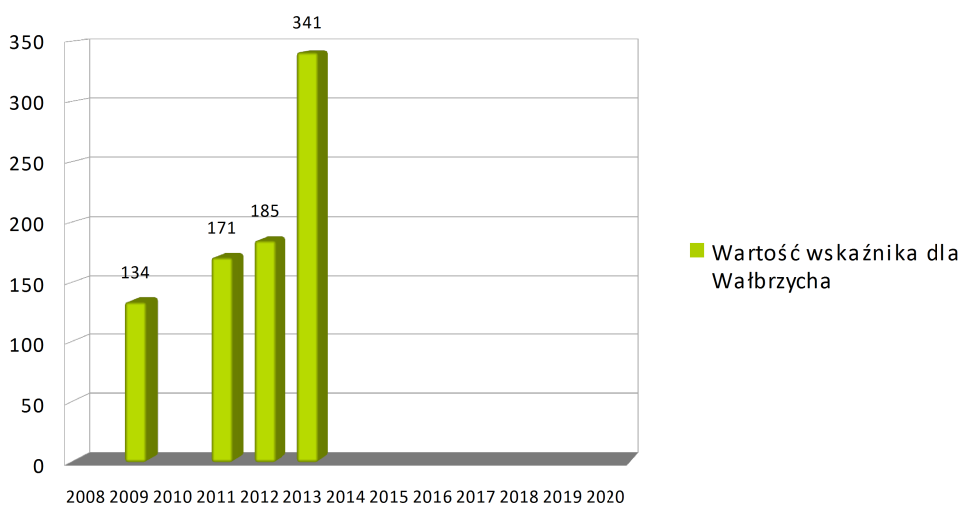
Wskaźnik 3. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (w %)													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	66,8	69,9	72,8	71,4	69,7	71,4	...	...	...	...	...	...	...
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					90,3	93	...	...	...	...	...	...	...
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					82,4	85,4	...	...	...	...	...	...	...
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					69,7	71,4	...	...	...	...	...	...	...
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok 2008=100)					↘	↗	...	...	...	...	...	...	...

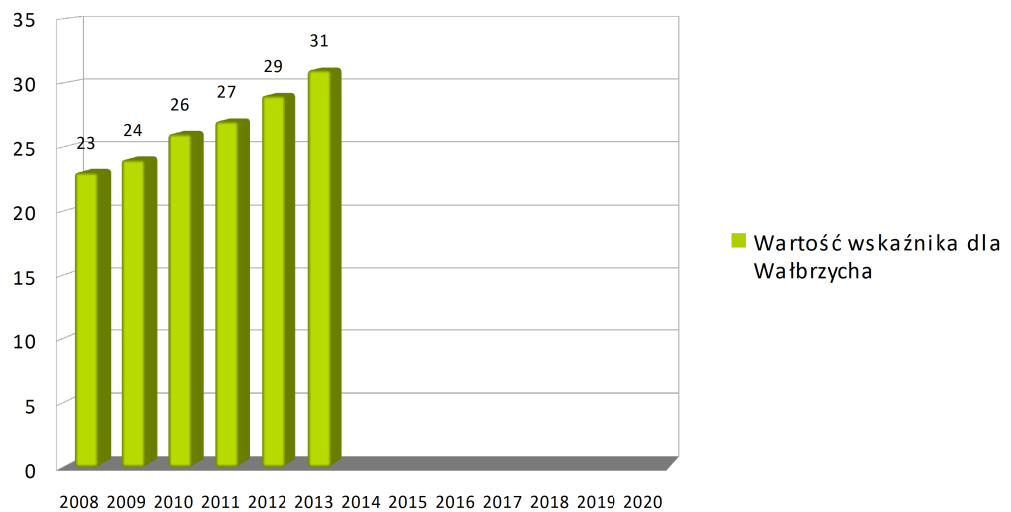
Wskaźnik 4

Wskaźnik 4. Uczestnicy imprez organizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 1000 mieszkańców													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	bd	134	bd	171	185	341	...	...	...	...	...	...	...
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					1515	1552	...	...	...	...	...	...	...
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					826	738	...	...	...	...	...	...	...
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					185	268	...	...	...	...	...	...	...
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha(rok 2008=100)					↗	↗	...	...	...	...	...	...	...

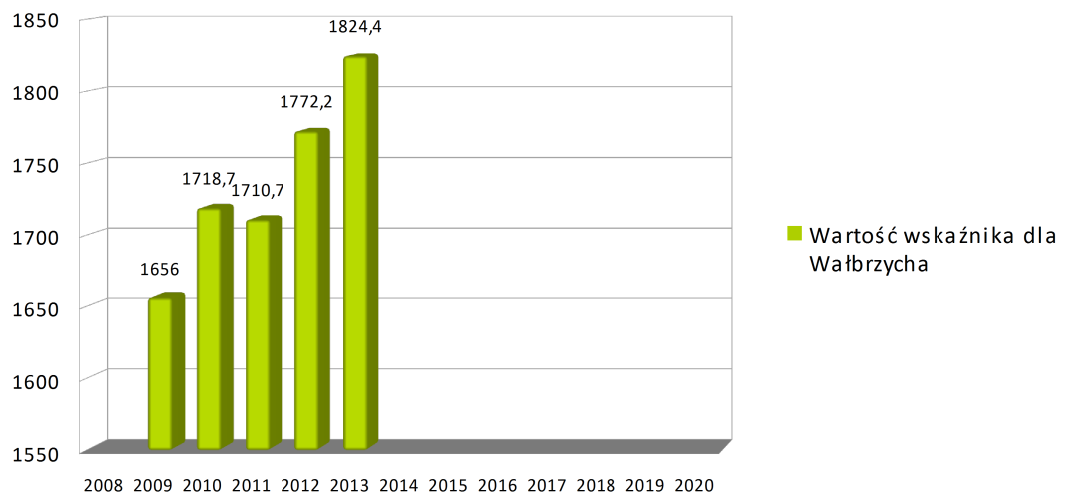
Wskaźnik 5

Wskaźnik 5. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadająca na 10 tys. mieszkańców													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	23	24	26	27	29	31	...	...	...	...	...	...	...
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					44	47	...	...	...	...	...	...	...
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					35	37	...	...	...	...	...	...	...
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					28	29	...	...	...	...	...	...	...
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha(rok 2008=100)					↗	↗	...	...	...	...	...	...	...

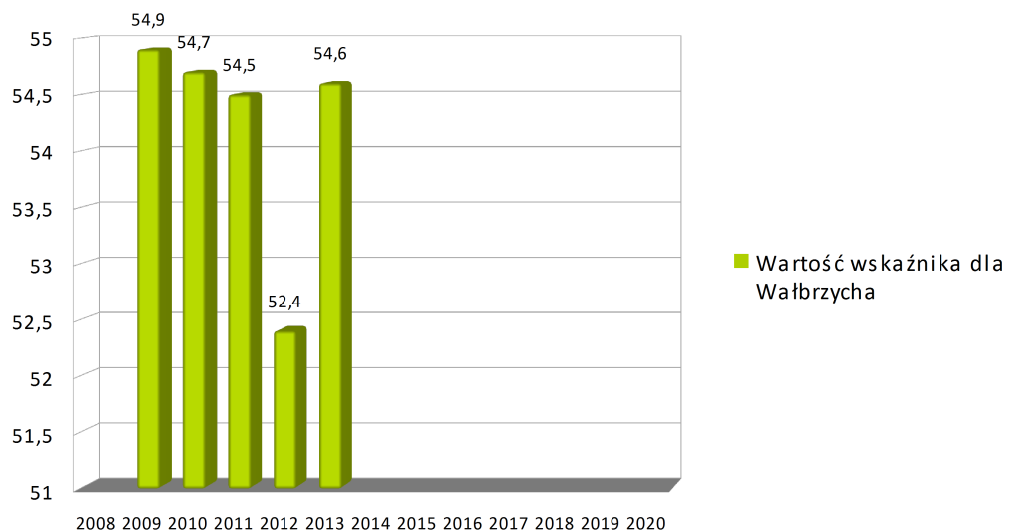
Wskaźnik 6

Wskaźnik 6. Liczba podmiotów gospodarczych (mikroprzedsiębiorstw) w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	bd	1 656,0	1 718,7	1 710,7	1 772,2	1 824,4	...	...	...	...	...	...	...
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					2 492,3	2 600	...	...	...	...	...	...	...
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					2 000,3	2 069	...	...	...	...	...	...	...
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					1 479,7	1 515,3	...	...	...	...	...	...	...
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha(rok 2008=100)					↗	↗	...	...	...	...	...	...	...

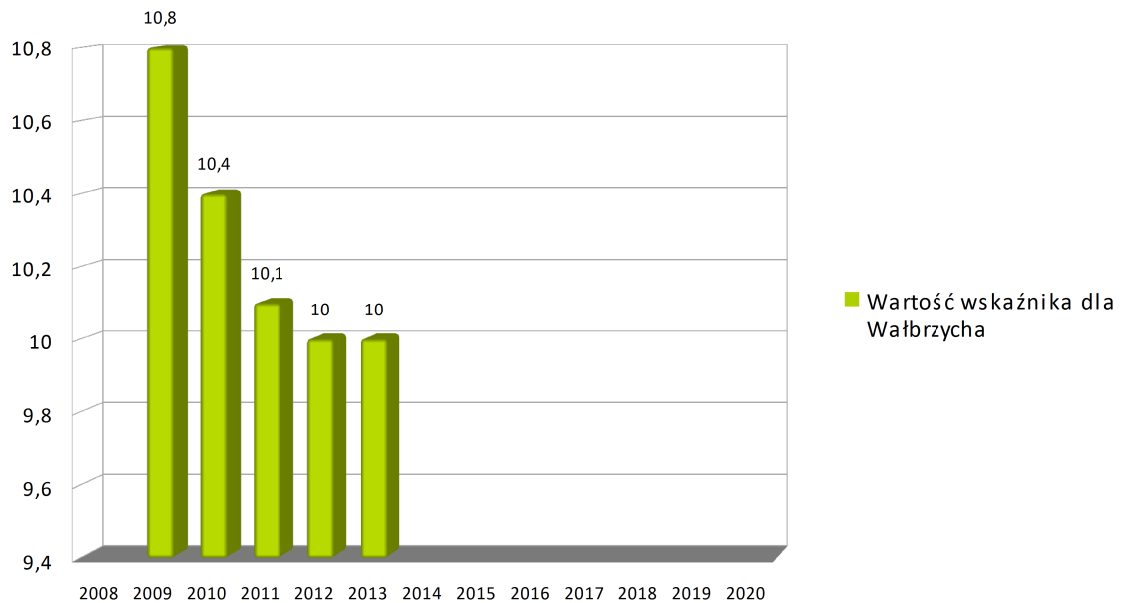
Wskaźnik 7

Wskaźnik 7. Liczba podmiotów gospodarczych (małych przedsiębiorstw) w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	bd	54,9	54,7	54,5	52,4	54,6	...	...	...	...	...	...	...
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					73,7	76	...	...	...	...	...	...	...
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					57,2	57,6	...	...	...	...	...	...	...
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					43,1	42,4	...	...	...	...	...	...	...
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok 2008=100)					↘	↗	...	...	...	...	...	...	...

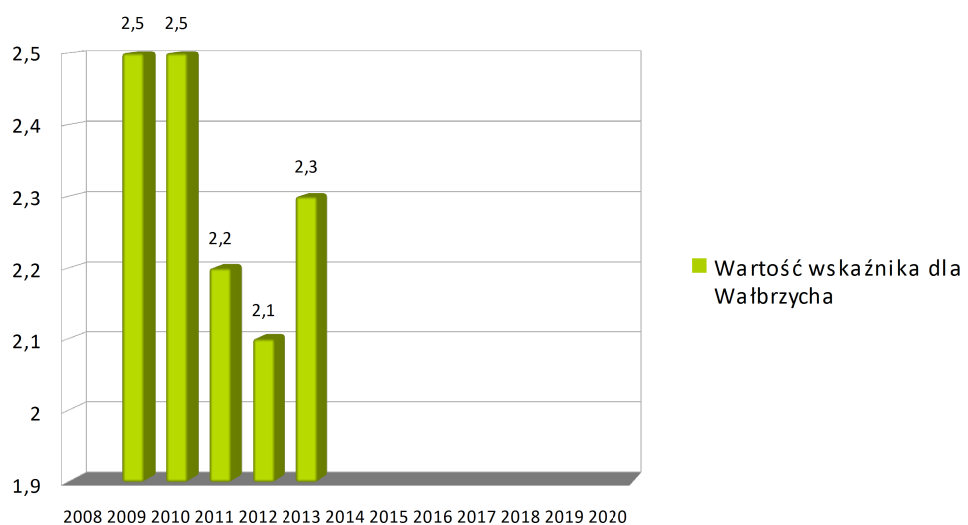
Wskaźnik 8

Wskaźnik 8. Liczba podmiotów gospodarczych (średnich przedsiębiorstw) w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	bd	10,8	10,4	10,1	10,0	10,0	...	...	...	...	...	...	...
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					17,4	17,8	...	...	...	...	...	...	...
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					13,7	14	...	...	...	...	...	...	...
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					10	10	...	...	...	...	...	...	...
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok 2008=100)					↘	-	...	...	...	...	...	...	...

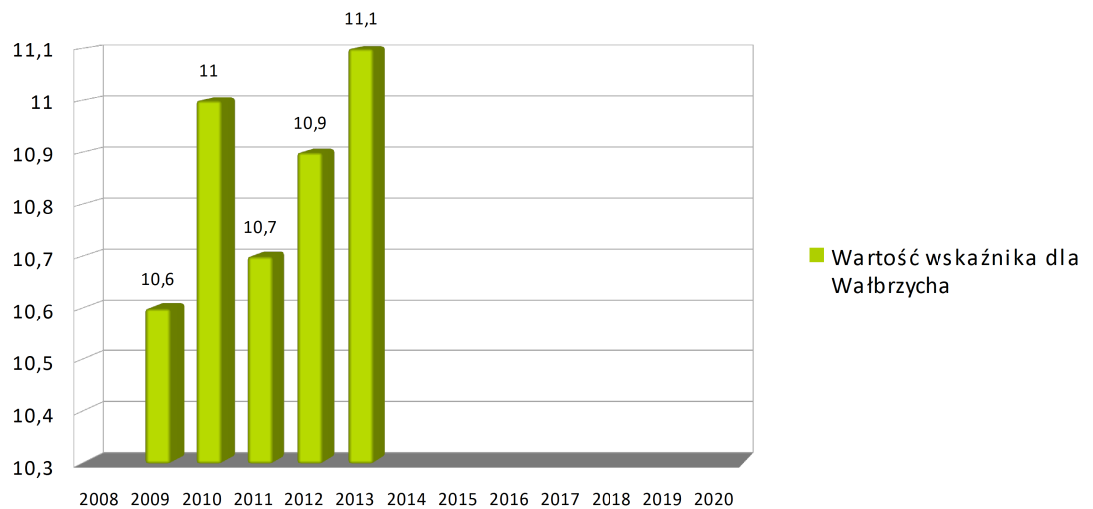
Wskaźnik 9

Wskaźnik 9. Liczba podmiotów gospodarczych (dużych przedsiębiorstw) w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	bd	2,5	2,5	2,2	2,1	2,3	...	...	...	...	...	...	...
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					3,9	4	...	...	...	...	...	...	...
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					2,7	2,7	...	...	...	...	...	...	...
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					1,7	1,8	...	...	...	...	...	...	...
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok 2008=100)					↘	↗	...	...	...	...	...	...	...

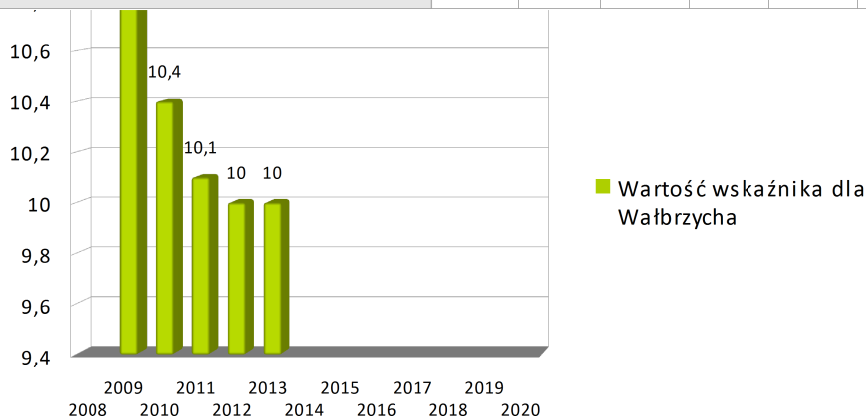
Wskaźnik 10

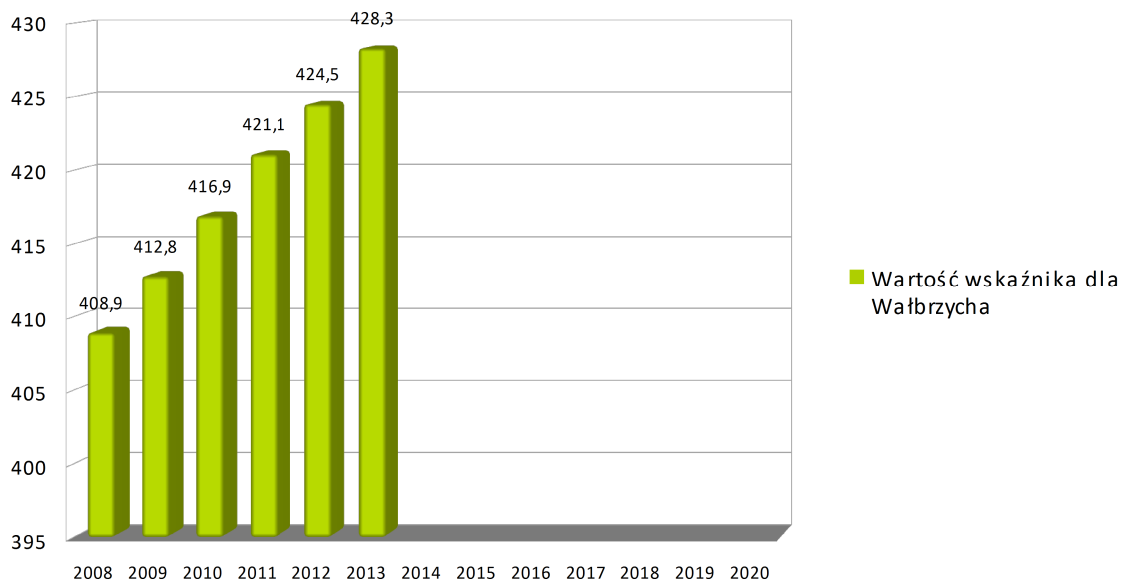
Wskaźnik 10. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	bd	10,6	11,0	10,7	10,9	11,1	...	...	...	...	...	...	...
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					17,1	17,6	...	...	...	...	...	...	...
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					13,9	14,2	...	...	...	...	...	...	...
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					10,9	11,1	...	...	...	...	...	...	...
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha(rok 2008=100)					↗	↗	...	...	...	...	...	...	...

Wskaźnik 11

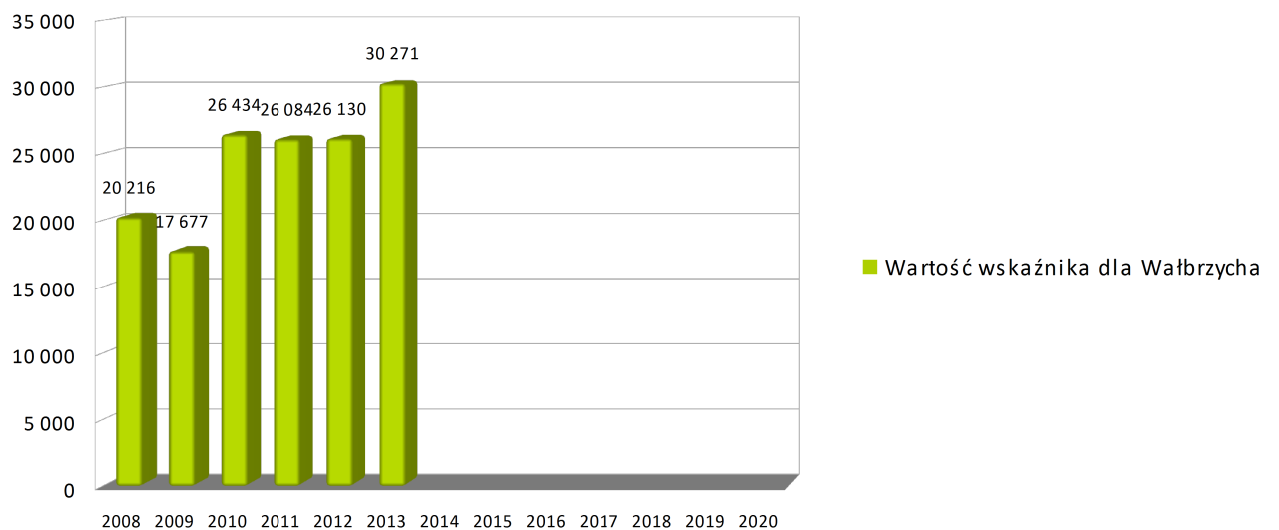
Wskaźnik 11. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	408,9	412,8	416,9	421,1	424,5	428,3	...	...	...	...	...	...	...
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					447,6	459,2	...	...	...	...	...	...	...
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					415,8	421,7	...	...	...	...	...	...	...
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					384	390	...	...	...	...	...	...	...
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha(rok 2008=100)					↗	↗	...	...	...	...	...	...	...

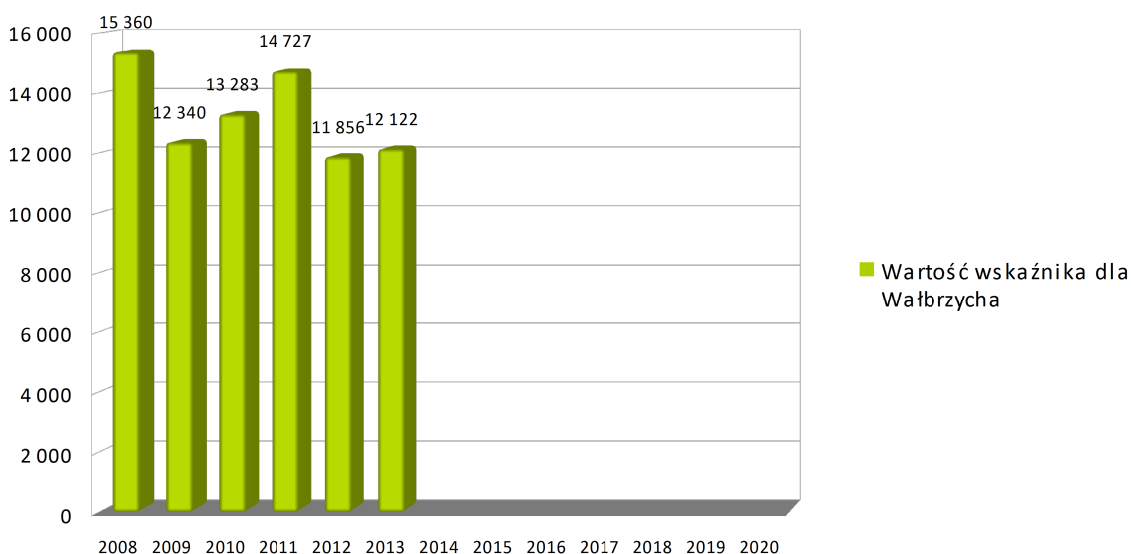
Wskaźnik 12

Wskaźnik 12. Liczba udzielonych nocy rezydentom (przez obiekty hotelowe)													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	20 216	17 677	26 434	26 084	26 130	30 271	...	...	...	...	...	...	...
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					724 496	743 294	...	...	...	...	...	...	...
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					178 422	184 081	...	...	...	...	...	...	...
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					26 130	30 271	...	...	...	...	...	...	...
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok 2008=100)					↗	↗	...	...	...	...	...	...	...

Wskaźnik 13

Wskaźnik 13. Liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym (przez obiekty hotelowe)													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	15 360	12 340	13 283	14 727	11 856	12 122	...	...	...	...	...	...	...
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					437 130	451 441	...	...	...	...	...	...	...
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					106 951	111 139	...	...	...	...	...	...	...
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					3 162	1 932	...	...	...	...	...	...	...
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok 2008=100)					↗	↗	...	...	...	...	...	...	...

IV. PODSUMOWANIE

Jak wynika z treści niniejszego raportu, sporządzonego przez Biuro Zarządzania Strategicznego, Nadzoru Właścicielskiego, Funduszy Europejskich i Rozwoju Gospodarczego z dostarczonych informacji od podmiotów realizujących zapisy Strategii, w roku 2014 realizowano większość zadań objętych Strategią Zrównoważonego Rozwoju Miasta Wałbrzycha.

Wartości większości wskaźników monitorowania miasta w 2013 roku ukazują pozytywny trend rozwoju miasta. W badanym okresie niekorzystnie kształtowała się jedynie wartość wskaźnika obciążenia demograficznego, co związane jest ze starzeniem się miasta czyli większym odsetkiem osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku produkcyjnym. W 2013 roku zauważalny jest wzrost przedsiębiorczości mieszkańców co wpływa na większą liczbę mikro, małych i dużych przedsiębiorstw oraz wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Jedynie liczba średnich przedsiębiorstw w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym pozostała niezmienna od roku 2012. Zwiększyła się liczba noclegów udzielonych rezydentom oraz turystom zagranicznym. Ponadto w 2014 roku oferta turystyczna miasta została poszerzona poprzez udostępnienie w listopadzie obiektu Starej Kopalni.

Mimo korzystnej tendencji mierzonych wskaźników należy jednak zauważyć, że wartości aż 5 wskaźników spośród 13 osiągają wartości najmniej korzystne wśród największych miast Dolnego Śląska porównywanych z Wałbrzychem (Wrocław, Legnica, Lubin, Jelenia Góra). Utrzymanie tendencji wzrostowej w kolejnych latach

może pozwolić na podniesienie pozycji rankingowej Wałbrzycha względem pozostałych dużych miast regionu.

V. KOORDYNATORZY ZADAŃ STRATEGICZNYCH

Lp.	Koordynator	Zadanie	Mierniki	Mierniki na 2015 rok
1.	Biuro Zarządzania Strategicznego, Nadzoru Właścicielskiego, Funduszy Europejskich i Rozwoju Gospodarczego	1.1 Poszukiwanie inwestorów	Liczba nowych i/lub utrzymanych miejsc pracy w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”	Liczba nowych i/lub utrzymanych miejsc pracy w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”
			Liczba nowych zezwoleń w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”	Liczba nowych zezwoleń w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”
			Wartość nakładów inwestycyjnych w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”	Wartość nakładów inwestycyjnych w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”
		1.2 Opracowanie koncepcji inteligentnej specjalizacji miasta	Opracowana koncepcja inteligentnej specjalizacji miasta	Opracowana koncepcja inteligentnej specjalizacji miasta
		1.3 Aktywny udział w wymianie know-how (wzajemne uczenie się, przekazywanie doświadczeń i dobrych praktyk podczas konferencji, kongresów, debat i innych spotkań)	Liczba zorganizowanych i/lub odbytych konferencji, kongresów, debat i innych spotkań w ramach wymiany know-how	Liczba zorganizowanych i/lub odbytych konferencji, kongresów, debat i innych spotkań w ramach wymiany know-how
		1.5 Realizacja programu zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT) Aglomeracji Wałbrzyskiej	Powierzchnia terenów inwestycyjnych w granicach administracyjnych miasta	Powierzchnia terenów inwestycyjnych w granicach administracyjnych miasta
			Liczba zrealizowanych inwestycji zaplanowanych w ramach ZIT AW (odnoszących się do miasta Wałbrzycha)	Liczba zrealizowanych inwestycji zaplanowanych w ramach ZIT AW (odnoszących się do miasta Wałbrzycha)
		2.1 Weryfikacja aktualnego systemu zachęt i ułatwień dla podejmowania działalności gospodarczej i stworzenie programu wsparcia rozwoju przedsiębiorczości	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców
2.3 Promowanie i rozwój sieci współpracy przedsiębiorstw z instytucjami otoczenia biznesu (IOB)	Liczba zawartych porozumień o współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami i instytucjami otoczenia biznesu (IOB)	Liczba zawartych porozumień o współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami i instytucjami otoczenia biznesu (IOB)		

		11.1 Rewitalizacja śródmieścia oraz kontynuacja rewitalizacji innych dzielnic miasta	Wartość inwestycji z zakresu rewitalizacji poszczególnych dzielnic miasta	Wartość inwestycji z zakresu rewitalizacji poszczególnych dzielnic miasta
2.	Biuro Infrastruktury i Nieruchomości	1.4 Przygotowanie i sprzedaż nieruchomości stanowiących własność Gminy Wałbrzych, objętych WSSE „INVEST-PARK” z przeznaczeniem pod zabudowę produkcyjno-usługową	Wartość sprzedaży nieruchomości stanowiących własność Gminy Wałbrzych, objętych WSSE „INVEST-PARK” z przeznaczeniem pod zabudowę produkcyjno-usługową	Wartość sprzedaży nieruchomości stanowiących własność Gminy Wałbrzych, objętych WSSE „INVEST-PARK” z przeznaczeniem pod zabudowę produkcyjno-usługową
		13.4 Zakończenie odcień kanalizacji deszczowych od kanalizacji sanitarnych		Liczba nieruchomości przyłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej
		14.1 Rozbudowa systemu gospodarowania odpadami	Udział odpadów zbieranych selektywnie w odpadach komunalnych wytworzonych	Udział odpadów zbieranych selektywnie w odpadach komunalnych wytworzonych
		14.2 Zbudowanie społeczeństwa recyklingu	Udział gospodarstw domowych deklarujących selektywną zbiórkę odpadów w ogólnej liczbie gospodarstw domowych	Udział gospodarstw domowych deklarujących selektywną zbiórkę odpadów w ogólnej liczbie gospodarstw domowych
		14.3 Wdrożenie programów: 100% recyklingu, Wałbrzych bez azbestu do 2020 roku oraz Wałbrzych bez składowisk (innych niż komunalne) – zgodnie z założeniami przyjętymi w programie Zielony Wałbrzych 2020)	Wartość wydatków związanych z utrzymaniem czystości w mieście i obiektach użyteczności publicznej	Wartość wydatków na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych Wartość wpływów z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi
3.	Biuro Lokalowe	2.2 Udostępnianie na preferencyjnych warunkach lokali użytkowych z przeznaczeniem do prowadzenia działalności gospodarczej	Liczba lokali użytkowych z przeznaczeniem do prowadzenia działalności gospodarczej udostępnionych na preferencyjnych warunków	Liczba lokali użytkowych z przeznaczeniem do prowadzenia działalności gospodarczej udostępnionych na preferencyjnych warunków
		10.3 Budowa mieszkań komunalnych	Liczba nowych mieszkań komunalnych oddanych do użytku	Liczba nowych mieszkań komunalnych oddanych do użytku
4.	Biuro Promocji Miasta	3.1 Udostępnienie turystyczne oraz rozwijanie oferty turystycznej obiektu „Stara Kopalnia”	Liczba turystów odwiedzających najważniejsze obiekty turystyczne miasta (np.	Liczba turystów odwiedzających najważniejsze obiekty turystyczne miasta (np.

			Zamek Książ, Stara Kopalnia)	Zamek Książ, Stara Kopalnia)
		3.2 Promocja i kreowanie pozytywnego wizerunku miasta	Liczba zorganizowanych i/lub odbytych imprez promujących miasto Wałbrzych (np. udział w targach turystycznych)	Liczba zorganizowanych i/lub odbytych imprez promujących miasto Wałbrzych (np. udział w targach turystycznych)
		3.3 Zdefiniowanie, rozwój oraz promowanie produktów turystycznych miasta (wiodącego oraz towarzyszących)	Liczba zdefiniowanych produktów turystycznych miasta	Liczba zdefiniowanych produktów turystycznych miasta
5.	Biuro Kultury, Sportu, Turystyki i Spraw Społecznych	3.4 Rozwój oferty turystyki aktywnej, kulturowej, biznesowej i postindustrialnej	Liczba udzielonych noclegów w obiektach hotelowych	Liczba nowych obiektów obsługi ruchu turystycznego (hotele, restauracje itp.).
		3.5 Rewitalizacja szlaków turystycznych i rozwój turystyki pieszej	Liczba oddanych kilometrów nowych lub zmodernizowanych szlaków turystycznych	Liczba kilometrów oddanych lub zmodernizowanych szlaków turystycznych.
		3.6 Podjęcie i intensyfikacja współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami na rzecz rozwoju turystyki i kultury	Liczba organizacji pozarządowych partycypujących w projektach z zakresu rozwoju turystyki	Liczba organizacji pozarządowych partycypujących w projektach z zakresu rozwoju turystyki i kultury.
			Liczba zrealizowanych projektów z zakresu rozwoju turystyki współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej	
			Wartość zrealizowanych projektów z zakresu rozwoju turystyki współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej	
			Popularność LOT AW w mediach społecznościowych (mierzona np. liczbą dodanych znajomych na facebook-u)	
			Popularność Centrum Informacji Turystycznej i Kulturalnej w Wałbrzychu w mediach społecznościowych (mierzona np. liczbą	

		zgłaszających się turystów, liczbą udzielonych informacji)	
		Liczba wejść na stronę internetową Centrum Informacji Turystycznej i Kulturalnej w Wałbrzychu	
		Liczba nowych obiektów obsługujących ruch turystyczny (np. hotele, restauracje itp.)	
	3.7 Aktywizacja centrum miasta		Liczba osób odwiedzających Centrum Informacji Turystycznej i Kulturalnej.
	5.2 Rozwój przedsiębiorczości społecznej, w tym tworzenie spółdzielni socjalnych		Stopa bezrobocia.
	5.3 Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych		Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP.
	6.3 Profilaktyka i promocja zdrowia	Liczba zorganizowanych i przeprowadzonych akcji i/lub programów z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia	Liczba zorganizowanych i przeprowadzonych akcji i/lub programów z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.
	6.4 Realizacja programów wsparcia rodzin z osobą niepełnosprawną i przewlekle chorą oraz form pomocy dla osób niepełnosprawnych	Liczba obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	Liczba osób korzystająca z programu.
	7.1 Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi	Liczba organizacji pozarządowych partycypujących w realizacji zadań własnych gminy	Liczba organizacji biorących aktywny udział w podejmowanych działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych.
		Liczba organizacji pozarządowych współpracujących z Urzędem Miejskim w Wałbrzychu	
	7.6 Tworzenie nowych i rozwój istniejących organizacji pozarządowych	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadająca na 10 tys. mieszkańców	Liczba nowo powstałych organizacji.
	7.7. Animacja wałbrzyskich	Liczba uczestników	

	środowisk lokalnych	konsultacji społecznych	
		Liczba prowadzonych konsultacji społecznych	
	7.8 Wyszukiwanie i wsparcie liderów lokalnych		
	7.9 Rozwój samoorganizacji mieszkańców Wałbrzycha	Frekwencja w wyborach	
	7.10 Tworzenie warunków do aktywności społecznej osób z niepełnosprawnościami jako podstawy integracji społecznej		Liczba osób korzystająca z Centrum.
	7.11 Realizacja kampanii społecznych na rzecz praw osób niepełnosprawnych		Liczba zrealizowanych kampanii społecznych.
	8.1 Opracowanie i realizacja koncepcji funkcjonowanie Muzeum w Wałbrzychu (w tym modernizacja infrastruktury)	Liczba zorganizowanych imprez sportowych i kulturalnych	Ilość osób odwiedzających Muzeum w ciągu roku.
	8.2 Budowa kompleksu sportowego przy ul. Chopina (Nowe Miasto)	Liczba uczestników zorganizowanych przez miasto imprez sportowych i kulturalnych	Powierzchnia nowych i/lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowej i kulturalnej.
	8.3 Zagospodarowanie stadionu przy ul. Sportowej na centrum sportów motorowych (Sobięcín)	Widzowie w kinach na 1000 mieszkańców	
		Widzowie w teatrach na 1000 mieszkańców	
	8.4 Wsparcie miasta dla tworzenia infrastruktury kulturalnej w Śródmieściu (galerie sprzedażne, galerie sztuki)	Widzowie w muzeach na 10 tys. mieszkańców	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na utworzenie lub modernizację obiektów infrastruktury kulturalnej w Śródmieściu (galerie sprzedażne, galerie sztuki).
		Uczestnicy imprez organizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 1000 mieszkańców	
	8.5 Modernizacja funkcjonowania instytucji kultury (m. in. wyposażenie w nowoczesny sprzęt oraz szkolenia pracowników)	Czytelnicy bibliotek na 1000 ludności	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na modernizację funkcjonowania instytucji kultury.
	8.6 Ułatwienie dostępu mieszkańców do atrakcyjnych obszarów rekreacyjnych	Powierzchnia nowych i/lub zmodernizowanych miejsc rekreacji i aktywnego wypoczynku	
	8.7 Utworzenie Galerii prac	Liczba nowych i/lub	Liczba zorganizowanych

		osób z niepełnosprawnościami	zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowej i kulturalnej	wystaw.
		8.8 Utworzenie Centrum Integracji Osób Niepełnosprawnych	Wartość inwestycji związanych z budową nowych i/lub modernizacją obiektów infrastruktury sportowej i kulturalnej.	Liczba osób korzystająca z Centrum.
		10.1 Rozszerzenie sieci ośrodków wsparcia dziennego	Liczba zrealizowanych programów wsparcia rodzin młodych wielodzietnych	Wartość wsparcia finansowego udzielonego przez miasto na utrzymanie ośrodków wsparcia dziennego.
		10.2 Budowa osiedla seniora i młodego pokolenia		
		10.4 Utworzenie mieszkań treningowych oraz chronionych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną		Liczba utworzonych mieszkań.
		10.5 Rozszerzenie działalności ŚDS dla osób z zaburzeniami psychicznymi		Liczba osób korzystająca z zajęć w Środowiskowym Domu Samopomocy.
6.	Zarząd Dróg, Komunikacja i Utrzymania Miasta	4.1 Opracowanie i wdrożenie kompleksowej koncepcji rozwoju infrastruktury drogowej w oparciu o kierunki rozwoju funkcjonalno-przestrzennego miasta	Skrócenie czasu przejazdu przez miasto	
	4.2 Uruchomienie multimodalnego systemu transportu publicznego			
	4.3 Budowa obwodnicy Wałbrzycha			
		4.4 Odbudowa sieci dróg w granicach administracyjnych miasta	Liczba oddanych nowych i/lub zmodernizowanych dróg	Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych dróg
			Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych chodników	Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych chodników
		4.5 Poprawa dostępności komunikacyjnej miasta	Liczba oddanych i/lub zmodernizowanych połączeń komunikacji	Liczba oddanych i/lub zmodernizowanych połączeń komunikacji

			publicznej	publicznej
			Liczba nowych i/lub zmodernizowanych przystanków komunikacji miejskiej	Liczba nowych i/lub zmodernizowanych przystanków komunikacji miejskiej
			Liczba oddanych kilometrów zmodernizowanych linii kolejowych	
		4.6 Budowa centrum przesiadkowego kolejowo-autobusowego Wałbrzych Centralny	Utworzone centrum przesiadkowe	
		4.9 Inteligentny system zarządzania transportem		
7.	Biuro Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej, Rolnictwa i Leśnictwa	4.7 Wdrożenie programów: <i>Śródmieście bez spalin, Parking za darmo, Dzień bez samochodu, Parkuj i jedź</i> (zgodnie z założeniami przyjętymi w programie Zielony Wałbrzych 2020)	Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych	Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych zarządzanych przez ZDKiUM
			Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych	Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych zarządzanych przez ZDKiUM
		4.8 Wdrożenie programu <i>Rowerowy Wałbrzych 2020</i> (zgodnie z założeniami przyjętymi w programie Zielony Wałbrzych 2020)	Liczba oddanych kilometrów nowych dróg dla rowerów i ścieżek rowerowych	Liczba oddanych kilometrów nowych dróg dla rowerów i ścieżek rowerowych
			Liczba zakupionych rowerów miejskich posiadających wspomaganie elektryczne	Liczba zakupionych rowerów miejskich posiadających wspomaganie elektryczne
		11.5 Wdrożenie programów: <i>Ogródek miejski oraz Zielone hałdy 2020</i> (zgodnie z założeniami przyjętymi w programie Zielony Wałbrzych 2020)	Powierzchnia terenów zieleni na 1 mieszkańca	Liczba pozytywnie zaopiniowanych projektów nasadzeń zieleni
				Powierzchnia urządzonych nowych terenów zielonych
				Liczba opracowanych przez BUP miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających hałdy

				Ilość zrekultywowanych hałd
		12.1 Edukacja ekologiczna mieszkańców miasta oraz promowanie działań proekologicznych (organizacja konkursów itp.)	Liczba zrealizowanych programów z zakresu edukacji ekologicznej i promocji działań proekologicznych Liczba uczestników programów z zakresu edukacji ekologicznej i promocji działań proekologicznych	Wartość wsparcia finansowego udzielonego przez miasto na inwestycje proekologiczne realizowane przez mieszkańców miasta
		12.2 Edukacja mieszkańców miasta w zakresie negatywnych dla środowiska i zdrowia człowieka konsekwencji stosowania niewłaściwych źródeł ciepła w indywidualnych systemach grzewczych	Wartość wsparcia finansowego udzielonego przez miasto na inwestycje proekologiczne Liczba proekologicznych organizacji pozarządowych	
		15.1 Realizacja programu ograniczenia niskiej emisji (zgodnie z założeniami przyjętymi w programie Zielony Wałbrzych 2020)	Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	Wartość wsparcia finansowego udzielonego przez miasto na inwestycje z zakresu ograniczenia niskiej emisji
			Wartość zrealizowanych inwestycji z zakresu termomodernizacji budynków użyteczności publicznej	Liczba nieruchomości (np. budynków, lokali mieszkalnych, użytkowych, domków jednorodzinnych), które otrzymały wsparcie finansowe od miasta.
			Wartość wsparcia finansowego udzielonego przez miasto na inwestycje z zakresu termomodernizacji mieszkań i budynków realizowane przez mieszkańców miasta	
8.	Powiatowy Urząd Pracy	5.1 Aktywizacja osób bezrobotnych do podjęcia pracy	Liczba osób bezrobotnych korzystających z różnych form aktywizacji zawodowej oferowanych przez PUP w Wałbrzychu (np. liczba bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych korzystających z różnych form aktywizacji zawodowej oferowanych przez PUP w Wałbrzychu (np. liczba bezrobotnych

			skierowanych na szkolenia, staże, prace interwencyjne itp.)	skierowanych na szkolenia, staże, prace interwencyjne itp.)
			Stopa bezrobocia	Stopa bezrobocia
9.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	6.1 Utworzenie i rozwijanie w poszczególnych dzielnicach miasta centrów aktywności lokalnej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej
		6.2 Realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych miasta Wałbrzycha	Liczba osób objętych programami przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	Liczba osób objętych programami przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu
10.	Biuro Prezydenta	7.2 Przeznaczenie części środków z budżetu miasta na realizację zadań własnych w ramach Wałbrzyskiego Budżetu Partycypacyjnego	Wielkość środków z budżetu miasta przeznaczanych na Wałbrzyski Budżet Partycypacyjny	Wielkość środków z budżetu miasta przeznaczanych na Wałbrzyski Budżet Partycypacyjny
			Liczba projektów zgłoszonych w ramach Wałbrzyskiego Budżetu Partycypacyjnego	Liczba projektów zgłoszonych w ramach Wałbrzyskiego Budżetu Partycypacyjnego
		7.4 Uruchomienie serwisu internetowego Urzędu Miejskiego ukierunkowanego na proces komunikacji społecznej (interaktywne narzędzie konsultacji społecznych zachęcające do angażowania się w sprawy miasta, wyrażania własnych opinii i dzielenie się poglądami)		
11.	Biuro Informatyki	7.3 Informatyzacja usług publicznych on-line urzędu i jednostek podległych (elektroniczne załatwienie sprawy: złożenie wniosku, informacja dla wnioskodawcy, realizacja wniosku, dostarczenie zamówieni, płatność elektroniczna)	Liczba e-usług oferowanych przez UM i jednostki podległe	Liczba e-usług oferowanych przez UM i jednostki podległe
			Liczba wejść na stronę internetową Urzędu Miejskiego	Liczba wejść na stronę internetową Urzędu Miejskiego
12.	Biuro Edukacji i Wychowania	7.5 Rozwój i promocja wolontariatu	Liczba zrealizowanych programów promujących wolontariat	
			Liczba uruchomionych nowych kierunków kształcenia	Liczba uruchomionych nowych kierunków kształcenia

				dostosowanych do aktualnych potrzeb rynku pracy
			Liczba nauczycieli objętych kształceniem ustawicznym	Liczba zawartych porozumień o współpracę pomiędzy szkołami a przedstawicielami biznesu
			Liczba zawartych porozumień o współpracę pomiędzy szkołami a przedstawicielami biznesu	Liczba uruchomionych kursów kształcenia ustawicznego
			Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	Liczba uczestników kursów kształcenia ustawicznego
		9.1 Wprowadzenie nowych kierunków i form kształcenia dostosowanych do aktualnych potrzeb rynku pracy	Liczba uczniów objętych programami stypendialnymi	
		9.2 Przygotowanie oraz rozwój oferty kształcenia ustawicznego dostosowanego do potrzeb lokalnego rynku pracy	Wartość zrealizowanych programów stypendialnych dla dzieci i młodzieży	
			Liczba uczniów biorących udział w konkursach o zasięgu co najmniej regionalnym	
			Wyniki ze sprawdziany końcowego	
			Wyniki egzaminu gimnazjalnego	
			Zdawalność egzaminu maturalnego	
			Liczba nowych i/lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury edukacyjnej	
			Wartość inwestycji związanych z budową i/lub modernizacją obiektów infrastruktury edukacyjnej	
			Liczba projektów zrealizowanych przez CIZ w Wałbrzychu	
12.	Biuro Inwestycji	11.2 Modernizacja obiektów komunalnych i mieszkalnych	Wartość inwestycji związanych z	Wartość inwestycji związanych z

			modernizacją obiektów komunalnych i mieszkalnych	modernizacją obiektów komunalnych i mieszkalnych
		11.6 Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w budynkach użyteczności publicznej		
13.	Biuro Urbanistyki i Planowania Przestrzennego	11.3 Racjonalizacja struktury funkcjonalno-przestrzennej (dostosowanie do obowiązujących realiów społeczno-gospodarczych ze szczególnym uwzględnieniem rezerw pod rozwój terenów mieszkaniowych)		
		11.4 Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia konfliktów przestrzennych		
14.	Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji	13.1 Przebudowa systemów przepływu wody	Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych sieci wodociągowych	Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych sieci wodociągowych
			Wartość inwestycji z zakresu budowy i/lub modernizacji sieci wodociągowych	Wartość inwestycji z zakresu budowy i/lub modernizacji sieci wodociągowych
		13.2 Wymiany, przebudowy i modernizacje sieci wodociągowych	Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych sieci kanalizacji sanitarnych	Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych sieci kanalizacji sanitarnych
			Wartość inwestycji z zakresu budowy i/lub modernizacji sieci kanalizacji sanitarnych	Wartość inwestycji z zakresu budowy i/lub modernizacji sieci kanalizacji sanitarnych
		13.3 Budowa i modernizacje sieci kanalizacji sanitarnych	Stopień pokrycia miasta siecią kanalizacji sanitarnych	Stopień pokrycia miasta siecią kanalizacji sanitarnych
15.	Biuro Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego	13.5 Przygotowanie koncepcji planu ochrony Wałbrzycha przed powodzią, w tym przygotowanie i wdrożenie programu małej retencji na obszarze miasta		